

Judges

Ya meippanggep nunyan libluh e Judges

Huyyan libluh hu mengippeamta e eleg peka-u-unnuden idan helag Israel hu intugun nan APU DIOS ni hi-gadan mahapul ni petteyen dan emin hu nambebley di Kanaan niya hi-gatun ebuh hu daydayawen da niya pansilbian da. Nem nei-dum ida kumedek idan iKanaan et daydayawen da dios idan nunman ni nambebley diman. Hedin impahding idan helag Israel huyya ni in-abulut APU DIOS idan iKanaan ni mengubbat ni hi-gada ni inapput dadada.

Hedin neapput ida et ida kamanhelheltap, man ida kamantuttuyyun eleg da pengu-unnudan nan APU DIOS ni nampehemhemmek idan hi-gatu ma-lat ihwang tuddad buhul da. Hedin hinumang APU DIOS hu dasal da, ni pinutuk tu hakey ni edum dan mengipappanggulun hi-gada niya mambalin ni huwet da. Et humman ni huwet da hu kamengippenggulun hi-gadan mengubbat ni buhul dan kamengippehelheltap ni hi-gada. Et hedin nekigubat ida, man daka apputadda buhul da et ida kameihwang.

Nem hedin netey etan kamengipappanggulun hi-gada, liniwwan ida mewan ni helag Israel hi APU DIOS ni nei-dum idaddan iKanaan ni mansilbin dios da. E-eggel ni neipahding hu henin nunya. Pinutuk nan APU DIOS hu hampulut

epat ni nanhuluhulul ni nengipappangngulun hi-gada niya nengihwang ni hi-gadad buhul da ni nunyan emin ni toon.

Endi hu patul ni nunyan tsimpuh ni nan-apapun hi-gadan helag Israel. Ey gapu tep eleg da pinhed ni u-unnuden hi APU DIOS ey wada hakkeyey impahding tu hu kantun kayyaggud di tuka pannemnem. (17:6)

Ya neitudek eyad libluh:

1. Nginhay idan helag Israel hi APU DIOS niya eleg da pinhed ni u-unnuden. (chapters 1:1-3:6)
2. Impangulun Otniel ida helag Israel di gubat et pappegen da nan-ap-apuan idan iAram ni hi-gada. (chapter 3:7-11)
3. Impangulun Ehud ida helag Israel di gubat et pappegen da nan-ap-apuan idan iMoab ni hi-gada. (chapter 3:12-30)
4. Impangulun Samgar ida helag Israel et ihwang tudda. (chapter 3:31)
5. Impangulud Deborah nan Barak ida helag Israel di gubat, et pappegen da nan-ap-apuan idan iKanaan ni hi-gada. (chapters 4-5)
6. Impangulun Gideon ida helag Israel di gubat et pappegen da nan-ap-apuan idan iMidian ni hi-gada. (chapters 6-8)
7. Ya nan-ap-apuan nan Abimelek, hi Tola, hi Jair, hi Jeptah, hi Ibsan, hi Elon et hi Abdon. (chapters 9-12)
8. Ya nengapputan nan Samson idan iPilistia. (chapters 13-16)

9. Ya nangngehayan idan edum ni helag Israel nan APU DIOS et dayawen da dios ni kinapyan tuu. (chapters 17–18)
10. Ya nengubatan idan edum ni helag Israel idan helag Benjamin. (chapters 20–21)

Ya nengubatan idan helag Israel idan natdaan ni iKanaan

¹ Yan neteyyan Joshua ey kan idan helag Israel nan APU DIOS ey “Hipan hi-gami hu memengngulun mengubbat idan iKanaan?”

² Hinumang APU DIOS e kantuy “Ya helag Judah hu memengngulu. Peapput kun hi-gada hu nambebley di Kanaan et mambebley idadman.”

³ Kan idan helag Judah idan aaggi dan helag Simeon ey “Pakilaw kayun hi-gami etan di neitudun hi-gamin bebley et mambabaddang itsun mengubbat idan iKanaan et han dakeyu dama baddangi etan di neitudun hi-gayun pambebleyan yu.”

⁴ Et makibaddang ida helag Simeon di helag Judah ni an nengubat idan iKanaan et yadda Perisite et peapput APU DIOS idan hi-gada. Pintey da hampulun libun sindaluddan nunman ni buhul dad Besek. ⁵Yadman hu nenammuan dan Adoni Besek e patul diman et makigubat idan hi-gatu. ⁶Bimmesik hi Adoni Besek nem pindug da et depapen da et putulen da am-ama-an ni ngamay tu et ya heli tu. ⁷ Kan Adoni Besek ey “Yan nunman la ey impaputul ku am-ama-an ni ngamay niya am-ama-an ni heli idan nepitun patul, et kamemi-pi-dit ni kennen ni kame-gah di nakka pengngani. Yan nunya ey imbale Apu

Dios humman ni impahding kun hi-gada.” Inlaw dad Jerusalem hi Adoni Besek et matey diman.

Ya nanggepan idan helag Judah ni Jerusalem niya Hebron

⁸ Ginubat idan helag Judah hu Jerusalem et piliwen da. Pintey dadda hu nambebley diman et legaben da etan bebley. ⁹ Et da pay gubaten ida iKanaan ni nampambebley di duntug, yad Negeb, yad hengeg ni duntug niyaddad mamegan bebley di appit ni south. ¹⁰ Hinggep da mewan ida iKanaan e nambebley di Hebron e Kiriath Arbah ngadan tun nunman et apputen dadda helag Seshai, yadda helag Ahiman niyadda helag Talmai ni nambebley diman.

Hinggep Othniel hu Debir

¹¹ Yan nalpuan dadman ey limmaw ida helag Judah di Debir e ya ngadan tun nunman la ey Kiriath Sefer. ¹² Entanni ey kan Kaleb ey “Iddawat ku hi Aksah e u-ungngak ni bii et ahwaen etan ni tuun menggep ni Kiriath Sefer.” ¹³ Et hi Othniel e u-ungngan udidyan Kaleb e hi Kenas hu nanggep nunman ni bebley et hi-gatu nengiahwan Aksah.

¹⁴ Nunman ni aggew ni pan-ahwaan da ey inhel Othniel nan Aksah e mambeggan ametun mei-dum ni payew ni beltanen tu. Limmaw hi Aksah nan ametu et kamenghep di kebayyu tu ey kan ametun hi-gatuy “Hipa ibbagam?” ¹⁵ Kan Aksah ey “Edumim anhan hu pebeltan mun hi-gak tep eleg medennumi etan puyek di Negeb ni indawat mu. Idwasi muwak anhan ni puyek ni

wada hebwak tu.” Et idwat nan Kaleb ni hi-gatu hu hebwak di ahpat niyad ehpen.

Ya nengenapputan idan helag Judah et ya helag Benjamin

¹⁶ Yan neni-yanan idan helag Judah ni Jericho ey nekilaw ida Kenite e helag lan nan aman ahwan Moses, et ida mekibebley idan iAmalek etan di eleg mebebleyin neihnpup di Arad di Negeb. ¹⁷ Entanni ey ida nei-dum hu helag Judah idan helag Simeon, et da gubaten ida iKanaan ni nambebley di Sephat, et apputen dadda et bahbahren da humman ni bebley. Nginedanan da humman ni bebley ni Hormah. ¹⁸ Sinekup da pay hu Gaza, ya Askelon, ya Ekron et yadda etan ekka-kut ni bebley di nanlinikweh. ¹⁹ Sinekup da pay duntuduntug ni bebley tep binaddangan nan APU DIOS ida. Nem eleg da degyunen etan ida nampambebley di nedeklan tep gumek hu kalesah da. ²⁰ Neidwat hu Hebron nan Kaleb tep humman dedan la hu inhel Moses nunman. Hi Kaleb hu nenegyun idan tellun u-ungngan Anak. ²¹ Nem yadda helag Benjamin ey eleg dadda degyunen hu Jebusite ni nambebley di Jerusalem et ingganah nunya ey nekibebley idadman.

²² Binaddangan daman APU DIOS ida hu helag Ephraim nan Manasseh et da gubaten hu Bethel.

²³ Ya ngadan tun nunman lan nengitu-dakan dan an mansi-im ni nunman ni bebley ey Lus.

²⁴ Yan nunman ey hina-kupan idan nunman ni an nansiim hu hakey ni lakin nalpullid etan di bebley et kandan hi-gatuy “Itudum hu dellanen min umhegep eyad bebley yu et hemken daka.”

²⁵ Intudu tu dellanen da et lumaw ida helag Epraim nan Manasseh et patyen dan emin hu nampambebley diman nem eleg da ilegal hu pamilyah etan ni lakin nengitudun dellanen da.

²⁶ Entanni ey limmaw huyyan lakin nekibebley di bebley idan Hittite et mengapyan et-eteng ni bebley et ngadanan tun Lus, et humman ngadan tu ingganah nunya.

²⁷ Eleg degyunen idan helag Manasseh hu tuun nampambebley di Bet Shan, yad Taanak, yad Dor, yad Ibleam, yad Megiddo niyadda etan bebley di nanlinikweh, tep inhammad idan iKanaan ni nambebley diman et eleg ida medegyun.

Yadda etan tutu-un eleg degyunen idan helag Israel

²⁸ Yan eman ni wada law kabaelan idan iIsrael ey pinilit dadda humman ni iKanaan ni mangngunnun neligat ni ngunu, nem eleg da pea-allaw idadman ni bebley.

²⁹ Hanniman ida daman helag nan Epraim e eleg dadda degyunen hu iKanaan ni nambebley di Geser et mekibebley idan hi-gada.

³⁰ Anin ida daman helag Sebulun et eleg da degyunen ida iKanaan ni nambebley di Kitron niya Nahalol, et mekibebley idan hi-gada nem pinilit daddan pangngunnun neligat ni ngunu.

³¹ Eleg dama handegyun idan helag Asher ida iKanaan ni nambebley di Akko, yad Ahlab, yad Aksib, yad Helbah, yad Apek, yad Sidon niyad Rehob, ³² et gapu tep eleg dadda degyunen ey hi-gada daddakkel nambebleyan da nem yadda helag Asher.

³³ Eleg dama degyunen idan helag Naptali hu iKanaan ni nambebley di Bet Semes niyad Bet Anat. Nekibebley idan hi-gada et pambalin daddan pangngungunnu da.

³⁴ Yadda helag Dan man nambebley ida etan di duntuduntug tep kaikka-leg idan Amorite ni dayyuan dad nedeklan. ³⁵ Yadda Amorite ey eleg ida medegyun tep inhammad dan nambebley di Aijalon, yad Saalbim et yad Duntug e Heres nem yan eman ni et-eteng law kabaelan idan helag Epraim et ya Manasseh ey pinilit dadda Amorite ni mangngunnu henin himbut. ³⁶ Ya pappeg ni bebley idan Amorite ey meippalpu etan di Keltad ni Akrabbim ingganah melebbahan hu Sela.

2

Ya meippanggep etan ni anghel APU DIOS di Bokim

¹ Limmaw hu anghel APU DIOS di Bokim e nalpud Gilgal et kantuddan helag Israel ey “Ingkal dakeyud Egypt et ipengulu dakeyu eyad puyek ni insapatah kuddan aammed yu. Yan nunman ey inhel ku e kangkuy ‘Eggak liwwana hu nekitbalan kun hi-gayu, ² hanniman daman hi-gayu e entan tu liwwan et eleg kayu makitebbalan idan nambebley di deya. Ey mahapul ni bahbahren yudda daka pan-appisi.’ Nem kele eleg yu u-unnuden humman ni inhel kun pehding yu. Kele yu kinehing hu intugun ku? ³ Gapun nunyan impahding yu ey e-helek ni hi-gayu e eggak pe-kal ida eya tutu-un nampambebley di deya et maielig idallin hebit ni hi-gayu

ey meewwis kayullin mandeyyaw ni dios da e kamei-ellig tu bitun kekenaan yu.” ⁴ Ginibbuh etan ni anghel APU DIOS ni inhel huyya ey ida kamampantet-ul hu helag Israel, ⁵ et ngadanan da humman ni bebley ni Bokim e ya keibbellinan tu ey ‘kamannengngih’. Et man-appit idan APU DIOS diman.

Ya neteyyan Joshua

⁶ Impaenamut Joshua ida tuu et wada hakey ey ida nambebley di neitudun pambebleyan da. ⁷⁻⁹ Hi Joshua e bega-en APU DIOS e u-ungngan Nun ey netey eman ni hanggatut et hampulu toon tu. Neikulung di Timnat Serah e tawid tu etan di duntuduntug di Epraim di appit ni north di Duntug e Gaas. Yan nunman ni ketaggun Joshua et yadda nangkea-amman eleg pay ni matey ni nenang-ang emin idan kayyaggud ni impahding APU DIOS ey inu-unnud idan helag Israel hi APU DIOS.

Ya nengisikedan idan helag Israel ni menay-dayaw nan APU DIOS

¹⁰ Netey idan emin hu katoonan Joshua et mai-hullul ida hu kaungaungan eleg mengamtan APU DIOS niyadda panyaggudan dan impenahding tu. ¹¹ Et manliwat ida helag Israel tep impahding da eleg pinhed APU DIOS ni nandayawan da dios e hi Baal. ¹² Inwalleng da hi APU DIOS e Dios ni kadaydayawan aammed dan nunman e nengihwang ni hi-gadad Egypt. Et dayawen da edum ni dios ni kadeyyawaddan tuun nampambebley diman et pabunget da hi APU DIOS. ¹³ Tep insiked dan mandeyyaw nan APU DIOS et yadda

dios dan hi Baal ni hi Astoret hu pansilbian da. ¹⁴ Et gapuh ni bunget APU DIOS idan helag Israel ey in-abulut tun pan-ellan idan buhul da et yadda mangkatekew hu wadan hi-gada. Et peapput tuddan buhul dad nanlinikweh et endi law kabaelan dan mekihhanggan hi-gada. ¹⁵ Ey emin hedin ida nekigubat man ida kameapput, tep eleg baddangin APU DIOS ida tep humman dedan inhel tun hi-gadan pehding tu et humman hu anggehemekek idelaw.

¹⁶ Entanni ey winedan APU DIOS hu huwet ni memaddang ni hi-gada et apputen dadda buhul da. ¹⁷ Nem eleg da u-unnuda hu huwet da et yadda etan edum ni dios hu nansilbian da niya dineyaw da. Beken ni heniddan a-ammed da e inu-unnud da hi APU DIOS, tep hedin hi-gada, ey anggegannuy inwalleng da hi-gatu. ¹⁸ Hedin wada pinutuk APU DIOS ni manhuwet ey tuka baddangi ingganah ni mettey ma-lat ihwang tu hu tutu-ud buhul da, tep kahehemekekaddan APU DIOS di daka panhelheltapin kapehding ni buhul dan hi-gada. ¹⁹ Nem hedin netey etan huwet ey imbanggad ida mewan ni tutu-un mengippahding ni lawah e nema-ma hu daka pehpehding nem yadda la a-ammed da. Daka deyyawa edum ni dios niya ida kamansilbin hi-gada. Eleg da pinhed ni dedkugen hu lawah niya daka pannananeng ngehay da. ²⁰ Et humman hu nemahhig bunget APU DIOS ni hi-gadan helag Israel e kantuy “Gapu tep eleg u-unnuden idan nunyan tutu-u hu nekitbalan ku lan aammed da ey ²¹ eggak degyunadda eya tutu-u eyad

bebley ni eleg degyunen Joshua ey netey. ²² Tep ussalen kuddan pematnak ni helag Israel et ang-angen ku hedin u-unnuden da-ak e henidda lan aammed da winu eleg.” ²³ Et humman hu nengiebulutan APU DIOS ni mannenneng ida etan nambebley diman, et eleg tu iebulut ni apputen Joshua idan emin et medegyun ida.

3

Yadda etan natdaan ni tutu-ud Kanaan

¹ Impannaneng APU DIOS dedan hu edum ni nambebley ma-lat pematna tuddan helag Israel ni eleg meniktam ni nekigubat di Kanaan, ² niya ma-lat tuttudduan tuddan pehding dan mekiggubbat tep eleg da ni patnaan ni mekiggubbat. ³ Yadda eleg medegyun ey yadda etan liman patul ni iPilistia et yadda tutu-u da, emin ida iKanaan, yadda iSidon, yadda Hibite ni nambebley di duduntug di Lebanon neipalpud Baal ingganah di keltad di Hamat. ⁴ Mukun nisi nananeng ida huyyan tutu-u, ey ma-lat pematnan APU DIOS idan helag Israel hedin u-unnuden da Tugun tun intugun Moses idan aammed da. ⁵ Et makibebley idan iKanaan, yadda Hittite, yadda Amorite, yadda Perisite, yadda Hibite et yadda Jebusite. ⁶ Ey nekiepuddan hi-gada et dayawen da hu dios idan nunman ni nekiepuan da.

Yadda huwet ni helag Israel

⁷ Nanliwat ida helag Israel ey inwalleng da hi APU DIOS et daydayawen da hu beken ni makulug ni dios e di Baal nan Asherah. ⁸ Et bumunget hi APU DIOS ni hi-gada et peapput tuddan nan

Kushan Rishathaim e patul ni Mesopotamia et man-ap-apun hi-gadan walun toon. ⁹ Entanniy nampehemmehemmek idan APU DIOS et putuken tu hi Otniel e u-ungngan Kenas e udidyan Kaleb ni mengihwang ni hi-gada. ¹⁰ Wada hu Ispirituh APU DIOS ni hi-gatu et mambalin ni huwet ni mengipappangngulun helag Israel. Nekigubat ni patul ni Mesopotamia ey binaddangan APU DIOS et mengapput. ¹¹ Neipalpun nunman ey wada linggep di bebley idan helag Israel ni na-pat ni toon ingganah ni neteyyan Otniel.

¹² Entanniy nanliwat ida mewan hu helag Israel nan APU DIOS et pambalin tu hi Eglon e patul di Moab ni man-ap-apun hi-gada. ¹³ Inewis Eglon ida Amorite niyadda Amalekite et baddangan dan nengubat idan helag Israel et piliwen da Jericho. ¹⁴ Et man-ap-apu hi Eglon ni hi-gadan hampulut walun toon.

¹⁵ Entanni ey nampehemmehemmek ida mewan hu helag Israel nan APU DIOS, et putuken tu hi Ehud e neiggid ni mengihwang ni hi-gada. Hi-gatu hu u-ungngan Gera e helag Benjamin. Entanni ey intu-dak idan helag Israel ni mengillaw ni buwis dan Eglon e patul di Moab. ¹⁶ Nengapya hi Ehud ni ispadah e hakey et kagedwah ni piyeh hu kedukkey tu. Intakap tu humman di wannan ni ulpu tu et hanian tun balwasi tu. ¹⁷ Et lumaw e intabin tu etan buwis ni tu idawat nan Eglon e patul di Moab e mateban peteg ni tuu. ¹⁸ Negibbuh ni indawat Ehud etan buwis et paenamut tudda edum tun nangnged idan nunman. ¹⁹ Dimmateng hi Ehud etan di kad-an idan tuttu-un batun neihnup di

Gilgal ey nambanggad et kantun Eglon e patul ey “Wada pinhed kun peamtan hi-gam e patul nem ebuh kan penghelan ku.”

Et iolden Eglon idan bega-en tu e um-ineng ida niya um-a-allaw ida. ²⁰ Neihnup hi Ehud etan ni patul e kamanyuyyuddung etan di metengtengnin ni kuwaltuh di ahpat et kantuy “Wada pinhed APU DIOS ni peamtan hi-gam.” An um-ehneng hi Eglon ey ²¹ inuknut ni willin ngamay Ehud etan ispadah ni neitekap di wanan ni ulpu tu, et tewiken tu egeh nan Eglon e patul. ²² Himmalem ni peteg hu neitwikan etan ni ispadah ey neli-muh etan palek tu et mehephepan ni taba ey himmawang di beneg tu. Et eleg law guyuden nan Ehud. ²³ Inlekbin Ehud etan habyen et ialladdu tu et umhiep, ²⁴ et manglaw. Immalidda etan bega-en ni patul nem neilekbi hu habyen et kanda na-mu nem wadad kakhilyad bawang, ²⁵ et hehhegeden da. Nem ayepaw ey eleg meukkat etan patul da et umladdan alladdu et alladduen da ey inang-ang da e netey etan patul di det-al.

²⁶ Yan nunman ni kapenehhegediddan bega-en etan ni patul ni pengibbeghulan tun lekbi ey indalan Ehud etan di kad-an idan tuttu-un batun dios da et bumsik di Seirah. ²⁷ Dimmateng di duntuduntug ni bebley di Epraim et patnul tu tangguyup ma-lat peamta tuddan edum tun helag Israel e mandaddan idan mekiggubbat et ipengulu tudda. ²⁸ Kantun hi-gaday “Kaiunud kayun hi-gak tep peapput APU DIOS ni hi-gatsu ida eya buhul tayun iMoab.” Limmaw ida et

hegepen da etan bebley ni kapan-agwatiddan iMoab di Wangwang e Jordan et endi iebulut dan nan-agwat diman. ²⁹ Yan nunman ni aggew ey pintey da hu hampulun libun keka-ka-letan niya ketultuledan ni sindalud Moab e endin hekey hu bimmesik. ³⁰ Et man-ap-apun nunman ni aggew hu helag Israel di Moab et luminggep hu bebley dan newalun toon.

³¹ Neitu-nud hi Samgar e u-ungngan Anat nan Ehud ni nanhuwet. Hi-gatu dama nengihwang ni Israel e pintey tu hu enem ni gatut ni iPilistia e inusal tu hu hulkud ni kapan-ebbul ni baka.

4

Hi Deborah et hi Barak

¹ Netey hi Ehud ey nanliwat ida mewan hu helag Israel nan APU DIOS. ² Et peapput nan APU DIOS idan etan ni patul di Kanaan e hi Jabin e nanha-ad di Hagor e bebley diman. Hi Sisera e nambebley di Haroshet Haggoyim hu apapuddan sindalu tu. ³ Heyam ni gatut ni kalesah ni gumek hu kaussalan Jabin ni mekiggubbat. Impanhelheltap tuddan peteg hu helag Israel ni dewampulu toon et mampehemmehemmek ida mewan nan APU DIOS.

⁴ Hi Deborah e biin prophet e ahwan Lappidot hu huwet idan helag Israel ni nunman. ⁵ Hi-gatu kapengillawiddan tuud Israel ni diklamuh da, et ipenuh tu etan di hengeg ni kandan Palmah nan Deborah e nambattanan ni Ramah niya Bethel di duntuduntug ni bebley di Ephraim. ⁶ Hakey ni aggew ey impaeyag tu hi Barak e u-ungngan Abinoam e nambebley di Kedes di Naptali et kanton

hi-gatuy “In-olden nan APU DIOS e Dios ni Israel e kantuy ‘Ikuyug mu hu hampulun libun sindalun helag Naptali nan Sebulun et ipengulum idad duntug di Tabor. ⁷ Teppangak ali hi Sisera e apapun sindalun Jabin e patul et i-li tudda kalesah tu niyadda sindalu tu et gubaten dakeyu etan di Wangwang e Kishon, nem baddangan dakeyun hi-gak et apputen yudda.’ ”

⁸ Himmumang hi Barak ey kantuy “U-unnuden ku et umlawwak hedin meki-li kan hi-gak. Nem eleggak umlaw hedin eleg ka mekillaw.”

⁹ Kan Deborah ey “Mekillawwak. Nem gapu tep henin nuntan hu pinhed mu ey beken ni higam hu mengeddan ni meiddeyyaw ni pengapputan tayu tep peapput nan APU DIOS hi Sisera di hakey ni bii.” Et makilaw hi Deborah nan Barak di Kedes. ¹⁰ Ingkuyug Barak hu hampulun libun helag nan Sebulun et hi Naptali et ipengulu tuddad Kedes e nekilaw hi Deborah ni hi-gada.

¹¹ Wada hakey ni Kenite e hi Heber e hini-yan tudda edum tun Kenite e helag Hobab e agin ahwan Moses et mengapyan kampud neihnup di Kedes etan di kad-an ni keyew ni oak di Saananim.

¹² Yan nengamtaan Sisera e nanteyed hi Barak e u-ungngan Abinoam di Duntug e Tabor, ¹³ ey impaeyag tun emin hu sindalu tu et ya etan heyam ni gatut ni sindalu tun nampangkalesah ni wadad Haroshet Haggoyim et ipengulu tuddad Wangwang e Kishon.

¹⁴ Yan nunman dama ey kan Deborah nan Barak ey “Pandaddan kayu. Hi APU DIOS hu mengippengngulun hi-gayu et apputen yu hi

Sisera nunyan aggew.” Et dumayyud Barak et hampulun libun sindalu tud Duntug e Tabor. ¹⁵ Ginubat idan sindalun Barak hu sindaluddan Sisera ey impatekut APU DIOS hi Sisera niyadda sindalu tu anin ida etan sindalun nampangkalesah. Entanniy dimmep-a hi Sisera di kalesah tu et bumsik. ¹⁶ Nampedug di Barak ida etan nampangkalesah et yadda sindalun Sisera ingganah di Haroshet Haggoyim et patyen daddan emin et endi hakey ni natdaan.

¹⁷ Hedin hi Sisera man bimmesik di kampun Jael e ahwan Heber e Kenite tep kayyaggud hu kapekiddagyumin pamilyah Heber nan hi Jabin e patul ni Hasor. ¹⁸ An dinammun Jael e ahwan Heber hi Sisera et kantuy “Hegep ka e Apu, eyad kampu mi. Entan takut.” Himmegep hi Sisera et likbutan Jael ni wangal. ¹⁹ Kan Sisera nan Jael ey “Ala kalli anhan ni danum tep na-wewwak.” Inukat Jael etan katat ni neiha-adan ni gatas et painuman tu et hantu mewan likbuti. ²⁰ Kantun Jael ey “Ehneng ka eyad habyen ni kampu et hedin wada um-alin mengibbegga hedin wada tuudya, kammuy endi.”

²¹ Nem neuyeng hi Sisera tep neka-atu ey an inlan Jael hu paghek niya massilyo, et mambababbal ni limmaw di kad-an tu et ipa-pa tu hu paghek di pinigging ni ulu tu, et manhawwang lad puyek et matey. ²² Entanni ey immali hi Barak ni menemmak nan Sisera. An dinammun Jael et kantuy “Ikay et nak itudu etan tuun muka panhemmaka.” Himmegep hi Barak ey inangang tu hi Sisera e nepaghekan hu ulu tu e netey.

²³ Yan nunman ni aggew ey inang-ang idan

helag Israel e impaapput APU DIOS hi Jabin e patul ni Kanaan ni hi-gada. ²⁴ Neipalpun nunman ey kamangkewedda dama law hu kabalinan idan helag Israel et lektattuy daka apputad gubat hi Jabin e patul et entanniy binahbah da hu nampatulan tu.

5

Ya a-appeh di Deborah nan Barak

¹ In-a-appeh di Deborah nan Barak e u-ungngan Abinoam huyyan a-appeh ni nunman ni aggew:

² “Hi APU DIOS hu medeyyaw! Tep timmuled ida helag Israel ni mekiggubbat. ³ Dengel yu e papatul ey hi-gayun aap-apu tep ia-appihak hu APU DIOS e Dios ni Israel ey manggangha-ak ni pandeyyaw kun hi-gatu. ⁴ APU DIOS, yan neniyanam ni Seir et labham hu Edom ey nanyegyeg eyad puyek ey inggah ni kulput di kabunyan hu udan. ⁵ Ey nanyegyeg ida duntug eman ni immallian mu, APU DIOS. Anin etan ni Duntug e Sinai e kad-an APU DIOS e Dios ni Israel ey nanyegyeg!

⁶ Yan ketaggud Samgar e u-ungngan Anat et hi Jael ey kaillikweh ni tuu e eleg da iddalan di keltad! ⁷ Hahhakkey hu tuun natdaan di Israel ingganah eman ni wada-ak e hi Deborah e kamei-ellig ni inan iIsrael. ⁸ Ya nenaydayawan idan helag Israel ni edum ni dios ey ginubat dadada. Ey endi anin hakey ew ngun etan idan na-pat ni libun sindalu dan nengiehneng ni

bebley da. ⁹ Et-eteng amleng ku eyaddan apapud Israel et yadda etan kamengu-unnud. Hi APU DIOS hu medeyyaw. ¹⁰ Hi-gayun nantakkay di kakkayyaggud ni kebayyu, ey yimmudung di kayyagud ni depen tu, dengel yu! Ey hi-gayun mahapul ni mandellan di keltad, ¹¹ ey dengel yudda eya kaman-a-appeh di kad-an ni ahhullan. Daka i-ena-appeh hu nengapputan APU DIOS niyadda sindalu tun helag Israel.

Entanniy limmaw ida tuun APU DIOS di heggepan di bebley da. ¹² 'Inah ka, Deborah! Ipengulum et man-a-apeh itsu. Ey hi-gam Barak e u-unggan Abinoam, ilaw mudda hu ingkalebut mu.' ¹³ Yadda natdaan ni tuun APU DIOS ey nandayyuddad Duntug e Tabor ni an mekiggubat idan nangka-let ni sindalu. ¹⁴ Nalpuddad Ephraim e bebley ida la nin Amalekite, neitu-nud ida dama helag Benjamin. Yadda helag Makir hu nengipengulun hi-gada ey yadda helag Sebulun hu ap-apu da. ¹⁵ Yadda dama helag Issakar ey nekilaw idan Deborah nan Barak ni an nekigubat e neiunnud idan hi-gatud nedayyukung. Nem yadda helag Reuben ey ida kamandewadewa. ¹⁶ Kele kayu nanha-ad di bebley yu di kad-an idan kalneroh yu? Kaw ma-lat deddengngelen yu pengeyyagan idan kamampattul ni kalneroh da? Em, ida kamandewadewa helag Reuben. ¹⁷ Yadda dama helag Gad ey nannaneng idad appit ni kasimmilin aggew di Jordan et yadda helag Dan ey nannaneng idad bebley dad neihnup di kadekkalin bapor. Yadda helag Asher ey nannaneng idad bebley dad gilig ni baybay.

¹⁸ Nem hedin yadda helag Sebulun nan Naptali ey inlamangan da biyag da et ida makigubat.

¹⁹ Hedin yadda papatul ni Kanaan ey nekigubat idad Taanak e neihnup di hebwak ni Megiddo, nem endi inla dan silber niya hipan kakinedangyan nunman ni bebley. ²⁰ Ey yadda bittuwen di kabunyan ey ingeh tu nekigubat idan Sisera. ²¹ In-anud ni Wangwang e Kishon idan emin. Huyyan Wangwang e Kishon ey wada dedangngun nebayag. Kangkud annel kuy 'Entan takut, pekedhel mu nemnem mu!'

²² Heniddalli kidul hu dakel ni kebayyun Sisera ni kamemsik.

²³ Kan anghel APU DIOS ey 'Meiddutan ida tutuud Meros tep eleg ida lumaw ni nemaddang nan APU DIOS ni nekigubat idan neka-let ni sindalu.'

²⁴ Hi Jael e ahwan Heber e Kenite hu mebendisyonan ni et-eteng di emin ni biin kamanha-ad di kampu. ²⁵ Nambagah Sisera ni danum nem ya gatas indawat tun inha-ad tud kayyaggud ni basuh e henin kaussaladdan patul. ²⁶ Nem entanni ey inedang ni willi tu hu paghek ni kampu et alen ni wannan tu hu massilyu et ipa-pa tu etan paghek di ulun Sisera di pinigging ni ulu tu. ²⁷ Et matey di kad-an ni heli tu.

²⁸ Ey immen hi inan Sisera e kaman-uh-uhdung di habhabyen. Tuka hehheggeda keibbangngadan tu. Kantuy 'Kele ayepaw ey endin kameibbangngad nan Sisera ni nanlugan di kalesah tu? Kele endi kamedngel ni kalesah?' ²⁹ Himmumang etan nekannemneman ni biin bega-en tu ey tuka ippenidwa e kantuy ³⁰ 'Immen ida na-mun daka panggegedwa hu

hipan kinedangyan ni inla da etan di bebley ni ginubat da. Hanhakkey winu handedwan bii hu in-epeng idan sindalu, ey kakkayyaggud ni balwasin inlan Sisera niya kayyaggud alin babalwasin nebordaan hu iddawat tun hi-gak.'

³¹ APU DIOS, emin et anhan hu buhul mu ey mettey idan henin neteyyan Sisera! Nem emin ida et hu kamenaydayaw ni hi-gam ey heniddan aggew e kaumhili hedin pimmetang."

Entanni ey wada law hu limminggep di bebley dan na-pat ni toon.

6

Hi Gideon

¹ Entanni mewan ey nanliwat ida iIsrael nan APU DIOS et peapput tuddan iMidian et pan-ap-apu daddan pitun toon. ² Ida kamanligligat hu iIsrael tep nemahhig hu kapehding idan iMidian ni hi-gada et bumsik idad duntug et ida mampantalud leyang. ³ Hedin negibbuh ni nampantanem ida helag Israel ey ngannganih idan man-enni, limmaw ida iMidian, yadda iAmalek et yadda etan nampambebley di appit ni kasimmilin aggew et dadda gubaten. ⁴ Ida kamangkampu etan di bebley ni nambahbah da hu edum ni intanem idan helag Israel ingganah lad Gaza di appit ni south. Daka pan-ala hu kalneroh da, baka da niya kebayyu da anin idan kennen. ⁵ Dakel idan peteg hu buhul dan nampantakkay di dakel ni kamel e eleg ida mebillang, henin kadinakkel ni dudun. Intabin da hu babakka da et manha-ad idad Israel ingganah endin hekey law hu kennen etan di bebley.

⁶ Gapuh nunman ni impahding idan iMidian ey nebisil ida helag Israel, et mampehemme-hemmek idan APU DIOS ma-lat baddangan tudda. ⁷ Yan nunman ni nampehemmehemmekan idan helag Israel nan APU DIOS ⁸ ey intu-dak tu hakey ni prophet. Kantun hi-gada ey “Heninnuy hu inhel AP-APU e Dios ni Israel: ‘Dakeyu inewit di Egypt di nanhimitan yu. ⁹ Binaddangan dakeyu et ihwang dakeyud yuka panhelheltapid Egypt et yaddad edum ni buhul yu. Dinegyun kudda nampambebley eyad bebley yu et idwat kun hi-gayu huyyan bebley da. ¹⁰ Et kangkun hi-gayuy, Hi-gak hu AP-APU e Dios yu. Entan tu dayaw hu dios idan iAmorite e kan bebley eyan nambebleyan yun nunya. Nem eleg yuwak u-unnuden.’”

¹¹ Kaman-illik hi Gideon e u-ungngan Joas e kamantattallu etan di daka pangkekpalin grapes ma-lat eleg ang-angen idan iMidian ey immali hu angel APU DIOS diman Oprah et yumudung etan di keyew e kandan oak e intanem Joas e helag Abieser. ¹² Nampeang-ang nan Gideon e kantuy “Hi-gam ni netuled ni mekiggubbat ey baddangan dakan APU DIOS!”

¹³ Himmumang hi Gideon ey kantuy “Apu, hedin makulug ni dakemi kabaddangin APU DIOS, kele henin nunya kameippenahding ni hi-gami? Ettu mewan etan kan idan aammed min miracle ni impenahding APU DIOS ni nunman ey? Kanday ‘Hi APU DIOS hu nengawit alin hi-gamid Egypt.’ Ey kele yan nunya ey in-abulut tun panhelheltap dakemiddan iMidian?”

14 Kan APU DIOS ni hi-gatuy “Iddawtan dakan elet mu ma-lat ihwang mudda edum mun Israel et meihwang idaddan iMidian. Hi-gak mengittudak ni hi-gam!”

15 Kan Gideon ey “Apu Dios, inna-nuk ni mengihwang idan helag Israel ey ya familyah ku hu kekakkappuyan di helag Manasseh ey hi-gak hu endi bilang tud familyah mi.”

16 Nem hinumang APU DIOS e kantuy “Wadagak ni ingganah ni memaddang ni hi-gam et apputen mudda iMidian e heni hakey ni tuu pekihhangam.”

17 Kan Gideon mewan ey “Hedin makulug ni baddangam muwak, peang-ang mun hi-gak hu pengi-immatunak e makulug e hi APU DIOS immehel ni hi-gak. 18 Entan ni elaw anhan et nak ali alen hu i-appit kun hi-gam.” Kan APU DIOS ey “Hehgeden daka.”

19 Impapuut Gideon ni limmaw di baley da et kelengen tu hu pakeetteng tun gelding et iheeng tu et mengapyan sinapay ni eleg mekamdugan ni mampelbag. Inha-ad tud basket etan detag et ya ihhibul di banga et ilaw tu etan ni anghel APU DIOS ni wadad hengeg ni keyew e oak. 20 Kan etan ni anghel APU DIOS ey “Iha-ad mu eya detag et ya sinapay di batu et duyagan mun ihhibul.” Inu-unnud Gideon et hanniman impahding tu. 21 Intedek etan ni anghel APU DIOS hu hulkud ni singged tu etan di detag niyad sinapay, ey pinhakkeyey simmebel et giheben tu etan detag et ya sinapay. Endi maptek ey ettukaw etan anghel APU DIOS.

²² Humman nengamtaan tu e anghel APU DIOS etan nekiungbal tu et tumekut e kantuy “Keta-tageyyan ni AP-APU, inang-ang ku angah ni angel mu!”

²³ Nem kan APU DIOS ni hi-gatuy ey “Umlinggep ka kaya. Entan takut. Eleg ka mettey.”

²⁴ Nengapya hi Gideon ni pan-appitan nan APU DIOS et ngadanan tun ‘Hi APU DIOS hu kakelpuin linggep.’ Nanengtun nunyan wadad Oprah humman ni pan-appitan e puyek idan helag Abieser.

²⁵ Nunman ni hileng ey kan APU DIOS nan Gideon ey “Mu ala etan meikkadwan kekakkayyaggudan ni bulug ni bakan amam e pitu toon tu. Bahbah mu hu kapan-appisin amam nan Baal ey anin etan tukud ni daka penginnemnemin dios da e hi Asherah. ²⁶ Et mengapya kan nehammad ey neiyayyaggud ni pan-appitan yun hi-gak e AP-APU e Dios yud tapew ni duntug. I-appit mun kagihheba humman ni baka. Usal mun penungngu humman ni tukud dan daka penginnemnemin Asherah.”

²⁷ Ineyagan Gideon hu hampulun bega-en tu et ipahding da hu inhel APU DIOS ni pehding tu. Impahding dan hileng tep kaumtakut hi Gideon ni pengamtaan idan edum ni tuun wadad baley ametu niyadda bimmebley.

²⁸ Nawa-wan nunman ey inang-ang idan tutu-u e nebahbah etan daka pan-appisin Baal niya etan neitu-bek ni tukud ni daka penginnemnemin Asherah niya inang-ang da e wada neiappit ni bulug ni baka etan di pakekapyan pan-appitan.

²⁹ Kan idan tuuy “Hipa nengipahding nunya?” Da minenahmahan ey neamtaan da e hi Gideon

e u-ungngan Joas hu nengipahding. ³⁰ Et kandan Joas ey “Ayagim etan u-ungngam di deya tep mahapul ni mettey tep tu binahbah etan pan-appitan nan Baal et ya etan kapenginnemnemnin Asherah.”

³¹ Nem intekuk Joas ni hi-gada e kantuy “Kele hi-gayu hu kamengi-ehneng nan Baal? Kele kayu mekihhangga gapuh ni hi-gatu? Emin ida kamekihhangga gapuh nan Baal ey mettey idan mangkewa-wa. Hedin makulug ni dios hi Baal, kenamung tu ngun mengi-ehneng ni annel tu, et hi-gatu ngu memahbah etan ni nemahbah ni altar tu.” ³² Neipalpun nunman ey nginadnan da hi Gideon ni “Jerub Baal”. Hedin ya keibbellinan tu ‘I-ehneng Baal hu annel tu.’ Tep binahbah tu hu daka pan-appisin Baal.

³³ Entanni ey nan-edum hu sindalun Midian et ya Amalek et yadda etan nampambebley di appit ni kasimmilin aggew ni an mengubbat idan helag Israel. Inagwat da hu Wangwang e Jordan et mangkampuddad nandeklanaan tud Jesreel. ³⁴ Entanniy newada hu Ispirituh APU DIOS nan Gideon et patnul tu tangguyup e humman immatun ni pekiggubbatan idan tuu ey immalidda helag Abieser. ³⁵ Nenu-dak mewan et paeyag tudda helag Manasseh, yadda helag Asher, yadda helag Sebulun et ya helag Naptali et mei-dum ida dama.

³⁶ Nekiungbal hi Gideon nan Apu Dios et kantuy “Hedin makulug etan inhel mun hi-gak e ussalen muwak ni mengihwang ni helag Israel, ³⁷ yauhuy ali pengamtaak ni kakulugan tu. Ihhad ku eya mahdel ni luput ni nekapyad dutdut ni

kalneroh eyad det-al ni mika pan-illikin hileng. Hedin mewa-wa ey ebuh eya luput ni na-bel ni delnu ey mamega hu puyek, humman pengamtaak e makulug ni hi-gak pinutuk mun ni mengiehneng eyaddan edum kun helag Israel.” ³⁸ Ey tu-wangun neipahding humman. Bimmangun hi Gideon ni newa-waan tu et peghetan tu etan luput ey napnu hu mahukung ni duyu.

³⁹ Nem kan mewan Gideon nan Apu Dios ey “Entan anhan bunget ni hi-gak et wada hu hakey law ni ebuh ni ibbagak. Pinhed kun yan nunya ey ya puyek hu me-bel nem mannenneng ni mamega eya luput.” ⁴⁰ Et yan nunman ni hileng ey impahding Apu Dios hu imbagan Gideon ni pehding tu. Nekamma-ganan etan luput ni newa-waan tu ey na-bel hu puyek ni delnu.

7

Ya nengapputan nan Gideon idan iMidian

¹ Kamangkewa-wa ey nandaddan di Gideon et yadda sindalu tu et ida mangkampud hebwak di Harod. Nangkampudda dama hu iMidian di nandeklan e neihnup di duntug di Moreh di appit ni north.

² Kan APU DIOS nan Gideon ey “Dakel ni peteg hu sindalun ingkuyug mun nak ihhangaddan iMidian. Hedin umlaw idan emin ni mekig-gubbat et nengapput ida, mampahhiya idalli e kanday hi-gada nengihwang ni annel da tep dakel ida. ³ Et humman hu, kammun hi-gada ey ‘Hipan hi-gayu hu kaumtakut ni mekiggubbat? Heballi ew hi-yanen tu eya duntug e Gilead et

umenamut.’ ” Inhel Gideon huyya ey immanemut ida dewampulu et dewwan libun sindalu tu et matdaan ida hu hampulun libu.

⁴ Nem kan mewan APU DIOS nan Gideon ey “Dakel ida pay ni peteg. Ilaw muddad hebwak et hi-gak hu mampilli hedin hipan hi-gada hu mekillaw ey hipa eleg.” ⁵ Inlaw Gideon idad hebwak ey kan APU DIOS ni hi-gatuy “Appil mudda hu tuum ni daka i-inum di tepayya da e henin kapenginum ni ahhu. Ey appil mudda hu mandukkun ey intumuk da bungut dad danum et uminum ida.” ⁶ Entanniy telunggatut ni ebuh hu imminum di tepayya da. Emin ida etan edum ey nandukkun ida et itumuk da bungut dan imminum ni danum. ⁷ Et kan APU DIOS nan Gideon ey “Yadda eya telunggatut ni ebuh ni sindalum hu nak ihhangan mengubbat idan iMidian et pengapput kudda et meihwang kayu. Ehel mudda etan ni edum et umenamut ida.” ⁸ Et al-en Gideon ida usal ni neidwat ida etan di edum ni sindalu, anin idan tangguyup ni nekapyad ha-duk ni lakkitun kalneroh et paenamut tudda. Ebuh ida etan telunggatut ni nanha-ad. Yadda nangkampuddad iMidian ey nandeklan di ehpen ni nangkampuan di Gideon.

⁹ Nunman ni hileng ey kan APU DIOS nan Gideon ey “Bangun ka et mandayyu kad kampuddan iMidian et mu gubaten ida tep peapput kuddan hi-gam. ¹⁰ Nem hedin umtakut kan mengubbat ni hi-gada, awit mu hi Purah e bega-en mu et kadwaan daka et dumayyu kayud kampuddan iMidian. ¹¹ Dengel yu hu ung-ungbal da et umtuled kayun mengubbat ni hi-

gada.” Et lumaw di Gideon nan Purah di gilig ni kampuddan buhul da. ¹² Yadda iMidian, yadda iAmalek et yadda nalpud eleg mebebleyi ey nangkampuddad nedeklan ey dakel ida e henidda dudun. Ey dakel pay kamel da henin kedakkel ni palnah di gilig ni baybay.

¹³ Dimmateng hi Gideon etan di kampun buhul da ey dingngel tu hu hakey ni tuun tukapan-e-hela etan ni kadwa tu hu ini-innep tu. Kantuy “Ini-innep ku e wada kumangngu hu sinapay e neulin ali et meka-iptek eyad kampu tayun iMidian et tu-lien tu!”

¹⁴ Kan etan ni kadwa tuy “Hakey ni ebuh hu keibbellinan nuntan. Baddangan APU DIOS hi Gideon e u-ungngan Joas et apputen daitsun iMidian et yadda etan umbaddang ni hi-gatsun mekiggubbat.”

¹⁵ Dingngel Gideon humman ni ini-innep nunman ni tuu et ya inhel etan ni kadwa tun keibbellinan tu ey nanyuung et mampesalamat nan APU DIOS. Nambangngad di kampu da et kantuy “Bangun kayu tep baddangan dait-sun APU DIOS et apputen tayudda iMidian!”

¹⁶ Impantelu tudda etan telunggatut ni tuu tu et idwatan tuddan hanhakkey ni tangguyup et ya hanhakkey ni bewed e wada hinullat ni dilag.

¹⁷ Et kantun hi-gaday “Tang-ang yun hi-gak et hedin dimmatengngak di gilig ni kampu da ey u-unnud yu hu pehding ku. ¹⁸ Hedin impatnul idan edum ku hu tangguyup da, patnul yu daman wadad ba-hil ni kampu ey intekuk yu e kanyuy ‘Mekiggubbat itsu et iehneng tayu hi APU DIOS et hi Gideon.’ ”

¹⁹ Nelabah hu gawan hileng e yan nunman hu kapanhullulliddan guwalya ey dimmateng hi Gideon et yadda edum tud gilig ni kampuddan iMidian. Impatnul da hu tangguyup da et pehiken da etan ida bewed ni singnged da. ²⁰ Inuunnud ida etan ni dewwan grupuh hu impahding di Gideon. Singnged ni willin ngamay da hu dilag ey singnged ni wannan da hu tangguyup da. Ida kamantetekuk e kanday “Ussalen tayu ispadah tayun mekiggubbat et iehngeng tayu hi APU DIOS et hi Gideon!” ²¹ Immehneng idan emin di pustuh dad nanlinikweh di kampuddan iMidian, et ang-ang-angen daddan simmakut e wada hakkeyey bimmesik ey ida kaman-tetekuk. ²² Yan nengipatnulan idan etan ni telunggatut ni sindalun Gideon ni tangguyup da ey sillak APU DIOS nemnem ida etan ni buhul da et mampapatey ida. Hedin yadda etan eleg matey man namsik idad Betsittah ingganah lad Sarethan et yad Abel Meholah e neihnup di Tabbat.

²³ Impaeyag Gideon ida helag Naptali, yadda helag Asher niyadda helag Manasseh et pedugen dadda bimmesik ni iMidian. ²⁴ Nenu-dak ni an menghel idan iEpraim ni nambebley di duntug et kandan hi-gaday “Pandayyu kayu et tayudda gubaten hu iMidian. Panlehet kayud Wangwang e Jordan et yad kulukul di Betbarah ma-lat eleg ida man-agwat.” Neamung ida helag Epraim et u-unnuden da humman ni inhel Gideon. ²⁵ Dimpap da etan dewwan ap-apun sindaluddan iMidian e di Oreb nan Seeb. Pintey da hi Oreb etan di kandan Batun Oreb et patyen da dama

hi Seeb etan di kandan Kapangkekpalin Seeb et ituluy dan nampamdug etan idan edum ni iMidian. Entanniy inlaw da hu ulun Oreb et hi Seeb nan Gideon di appit ni kasimmilin aggew di Jordan.

8

Ya pappeg tun neapputan idan iMidian

¹ Entanniy kan idan iEpraim nan Gideon ey “Kele hanniman impahding mu e eleg dakemi ayagan ni yu nengubatan idan iMidian ni la-putu?” Daka babballowa humman ni impahding Gideon et ida kamekittuttut ni hi-gatu.

² Nem kan Gideon ni hi-gaday “Kaw beken ni kedukdul ni peteg hu impahding yu nem ya impahding middan edum kun helag Abieser? ³ Tep gapuh ni baddang APU DIOS ni hi-gayu ey pintey yudda hu ap-apun sindalun iMidian e di Oreb nan Seeb. Et humman hu kangkuy kedukdul hu impahding yu.” Dingngel da huyyan impanghel Gideon ey na-kal hu bunget da.

⁴ Entanni ey inagwat Gideon etan Wangwang e Jordan e ingkuyug tudda etan telunggatut ni sindalu tu et pampedugen dadda hu buhul da anin ni nemahhig law atu da. ⁵ Dimmateng idad Sukkot ey kan Gideon idan bimmebley diman ey “Idwasi yu anhan ida eya tuuk ni kennen da. Neka-atu ida ey mika pampepduga etan dewwan patul ni Midian e di Sebah nan Salmunna.”

⁶ Nem kan idan ap-apun Sukkot ey “Kele mi iddawtan ida sindalum ni kennen da ey eleg da pay ni depapen di Sebah nan Salmunna?”

⁷ Kan Gideon ni hi-gaday “Hedin dedpapen mid Sebah nan Salmunna gapuh ni baddang APU DIOS ey mambangngad kamilli et pambi-kien mi laman yu e ussalen mi hebit di eleg mebebleyi.”

⁸ Limmaw mewan hi Gideon di Penuel et mambagan kennen da ey heni daman inhumang idan tuud Sukkot hu inhumang da. ⁹ Et kan Gideon ni hi-gaday “Hedin megibbuh ni mengapputtak man mambangngaddak ali et bahbahen ku eya neita-gey ni yuka pangguwalyai.”

¹⁰ Wadan nunman di Sebah nan Salmunna et yadda sindalu dan hampulut liman libu di Karkor. Humman ida natdaan etan idan nan-aaddum ni sindaluddan nambebley di appit ni kasimmilin aggew tep netey ida hu hanggatut et dewampulun libun hi-gada. ¹¹ Indalan di Gideon etan di dalan di appit ni kasimmilin aggew di Nobah et yad Jogbehah et eleg am-taddan sindalun iMidian ey dimmateng idan mengubbat ni hi-gada. Humman ni dalan hu kadellanaddan etan ni tuun endi ustuh ni bebley da. ¹² Bimmesik ida etan dewwan patul ni iMidian e di Sebah nan Salmunna nem pindug di Gideon ida et depapen dadda et tumekut ida emin etan sindalu da et kabsik ida.

¹³ Indalan di Gideon di dalan e Heres ni nambangngadan da. ¹⁴ Wada dinteng dadman ni kamenikken ni lakin iSukkot et depapen da et mahmahan da niya impaitudek dan hi-gatu hu ngadan idan nepitup pitun ap-apu niya opisyal di Sukkot. ¹⁵ Limmaw hi Gideon et kantun hi-gaday “Kaw hannemnem yu la nakka pangkekdewin hi-gayun kennen idan tuuk ni neka-atu ey da-ak

kaheghegnuda e kanyuy eleg yuwak idawsi ing-ganah ni dedpapen mid Sebah nan Salmunna? Adyadeh di Sebah nan Salmunna!" ¹⁶ Inla tudda hebit ni nalpud desert et panhelheltap tudda ap-apu niya opisyal idan iSukkot ma-lat pan-adlan da. ¹⁷ Limmaw mewan di Penuel et bahbahen tu etan eta-gey ni baley ni daka pangguwalyai et patyen tun emin hu lalakkin wadadman.

¹⁸ Entanni minahmahan nan Gideon di Sebah nan Salmunna e kantuy "Hipa ang-ang idan etan ni tuun pintey yud Tabor?"

Kandan hi-gatuy "Heniddan hi-gam e henidda u-ungngan patul."

¹⁹ Kan Gideon ey "Humman ida agik ni u-ungngan ina! Issapatah ku e gullat ni eleg yudda patyen et eleg dakeyu dama petteya."

²⁰ Inhangga tu etan di pengulwan ni u-ungnga tun laki et kantuy "Patey mudda!" Nem eleg uknuten nan Jether hu ispadah tu tep u-ungnga pay ni ey kaumtakut.

²¹ Kan di Sebah nan Salmunnah ey "Hi-gam pengipahding. Entan tu baal eya u-ungngan mengippahding ni lebbeng ni pehding ni nenem-neman." Et patyen idan Gideon et alen tudda neibanggal di kamel da.

²² Entanni ey kan idan helag ni Israel ni hi-gatuy "Hi-gam law pan-ap-apu mi ey meihhullul idalli u-ungngam et yaddalli inap-apum tep hi-gam nengihwang ni hi-gamiddan iMidian."

²³ Hinumang Gideon e kantuy "Eleg mabalin ni hi-gak winu ya u-ungngak hu man-ap-apun hi-gayu tep hi APU DIOS hu pan-ap-apu tayu.

²⁴ Wadan ebuh hakey ni ibbagak. Idwasi yuwak

ni hanhakkey ni betling ni inla yuddan buhul yu.” (Nampambetling idan balituk etan buhul dan helag Ismael.)

²⁵ Kan idan tuuy “Eteng amleng min mengidwat ni hi-gam.” Imbiklag da hakey ni andukkey ni balwasi et wada hakkeyey immidwat ni balituk ni betling ni inla daddan buhul da.

²⁶ Limmaw di dewampulun kiloh hu bel-at idan indawat dan Gideon e eleg pay mei-dum etan ida edum ni gamgam henin banggel, yadda kakkayyaggud ni balwasiddan patul idan iMidian et yadda banggel ni kamel da. ²⁷ Kinapyan Gideon ni ephod etan ida balituk et iha-ad tud Oprah e bebley tu. Nem entanni kumedek ey kadaydayawaddan helag Israel humman ni ephod et lektattuy anin hi Gideon et yadda familyah tu ey nambalin humman ni heni bitun naknaan da tep da law kadaydayawa dama.

²⁸ Hanneya neipahding ni nengapputan ni Israel ni Midian et eleg da law gubbatadda. Neipalpun nunman ey wada linggep di bebley idan helag Israel ni na-pat ni toon ingganah ni neteyyan Gideon.

Ya neteyyan Gideon

²⁹ Hi Gideon ey nambangngad di bebley tud Oprah et manha-ad diman. ³⁰ Limmaw di nepitu hu u-ungnga tun laki tep dakel hu inahwa tu.

³¹ Wada pay hu hakey ni u-ungngatun laki etan di hakey ni imbilang tun ahwatun iSekem e nginedanan tun Abimelek. ³² Nea-amma hi Gideon e u-ungngan Joas et han matey et ikulung

dad kulung ametud Oprah e bebley dan helag Abieser.

³³ Netey hi Gideon ey nanliwat ida mewan hu helag Israel et daydayawen da hi Baal. Nambalin dan dios hi Baal-berit, ³⁴ et eleg da law deyyawa hi AP-APU e Dios dan nengihwang ni hi-gadad buhul da. ³⁵ Eleg da pay peang-ang hu daka pampasalamat ni pamilyah nan Gideon ni nengipahdingan tun dakel ni panyaggudan dan helag Israel.

9

Hi Abimelek e u-ungngan Gideon

¹ Hakey aggew ey limmaw hi Abimelek e u-ungngan Gideon di Sekem ni an menang-ang idan agin inetu et kantun hi-gada et yadda edum ni agin inetu ey ² "Ibega yuddan tutu-udya Sekem e kanyuy 'Kaw pinhed da, man-ap-apun hi-gada etan ida nepitun lalakkin u-ungngan Gideon winu ya hakey ni ebuh? Niya nemnem yu e agi yuwak daman hi-gayu.' " ³ Ida nekihummangan humman ni agin inetu etan idad tutu-ud Sekem meipanggep nunman ni inhel Abimelek, ey nan-uunnud huhummangan da e hi-gatu pan-ap-apu da tep agi da. ⁴ Indawtan dan nepitun palatah ni silber e inla dad tempol nan Baal Berit, et penangdan tuddan endi silbi tun tuun nambalin ni sindalu tu et maiunud idan hi-gatu. ⁵ Impangulu tuddad bebley ametud Oprah, et awiten dadda etan nepitun lalakkin agi tu. Inlaw dadda etan di hakey ni batu et pateyen daddadman. Nem bimmesik hi Jotham e udidyan et an mantalu. ⁶ Entanniy neamung

ida tutu-ud Sekem di Betmillo etan di keyew e oak etan di takdul ni tukud ni batud Sekem et pambalin da hi Abimelek ni patul da.

⁷ Dingngel Jotham humman ni impahding da et manteyed di ta-pew ni Duntug e Gerisim et itkuk tu e kantuy “Dengel yu, hi-gayun tutu-un nambbley di Sekem, hedin pinhed yun dedngelen dakeyun APU DIOS. ⁸ Hakey ni aggew ey ninemnem idan keyew ni mampillin patul da et kanda etan ni keyew ni olibah ey ‘Hi-gam pampatul mi.’ ⁹ Nem eleg tu tebalen tep kantuy ‘Kaw nak issiked ni um-idwat ni lana e kameussal ni kapandeyyawiddan dios ey kaussaladdan tutu-u?’

¹⁰ Minahmahan idan keyew dama etan ni fig e kanday ‘Mampatul kan hi-gami?’ ¹¹ Nem eleg tu dama tebalen. Kantuy ‘Endi inna-nuk ni mampatul ni hi-gayu tep eleg mabalin ni nak issiked ni umlameh ni kayyaggud niya malumi-ih ni mekkan.’

¹² Kan idan keyew etan ni wakal e grape ey ‘Hi-gam pampatul mi.’ ¹³ Nem kantuy ‘Eleg mabalin ni hi-gak pampatul yu tep eggak pinhed ni issiked ni umlameh ni daka kapyaan meinum ni kamampean-anlan dios et ya tuu.’

¹⁴ Lektattuy kan law idan keyew etan ni hebit ey ‘Hi-gam ew hu pampatul mi.’ ¹⁵ Ey kan etan ni hebit ey ‘Hedin makulug ni hi-gak hu pinhed yun pampatul yu, ikeyuy et manhidum kayun hi-gak. Hedin eleg yu, peukkat ku apuy etan di nahbitan ni pangak et malgab ida sedar di Lebanon.’

¹⁶⁻¹⁹ Gullat ni kayyaggud hu nemnem yun nemutukan yun pampatul yu hi Abimelek e u-

ungngan ama etan ni bega-en tu, um-amleng kayu et ni hi-gatu, henin hi-gatu e um-amleng et ni hi-gayu. Ey gullat ni kayyaggud impahding yu gapuh nan ama hi Gideon et hi-gamiddan u-ungnga tu, linispituh yu et tep kalebbengan tu humman tep inlamngan tu biyag tun nekigubatan tuddan iMidian et ihwang dakeyu. Nem eleg tep nginhay yu et pateyen yudda nepitun lalakin u-ungnga tu etan di hakey ni batu. Et yan nunya ey hi-gatu e hi Abimelek law hu patul yud Sekem. ²⁰ Et humman hu gapuh ni nunman ni lawah ni impahding yu ey kayyaggud et hedin man-imbababhah kayu e kamei-ellig ni meukkat hu apuy nan Abimelek, ma-lat magheb kayun tutu-ud Sekem et yad Betmillo. Ey meukkat et dama apuy ni hi-gayun tutu-ud Sekem et yad Betmillo et magiheb hi Abimelek.” ²¹ Ginibbuh Jotham hu inhel tu et bumsik, et an mambebley di Beer tep kaumtakut nan agi tu hi Abimelek.

²² Nan-ap-apu hi Abimelek di Israel ni tellun toon. ²³ Entanniy kinapyan APU DIOS hu lawah ni kapannemnem idan tuun hi-gatu niya anin daman hi-gatu et nambalin ni anggebe-hel tudda tuu tu. Et huyya gaputun nginhay idan tuu hi Abimelek. ²⁴ Mukun neipahding ida huyya ey ma-lat ibleh APU DIOS hu impahding Abimelek et yadda tutu-ud Sekem ni nemateyan dan nepitun lalakkin u-ungngan Gideon. ²⁵ Limmaw ida tutu-ud Sekem et da betaken hi Abimelek etan di duntuduntug ey daka piliwa da hu limmun hipan kamelebbah diman. Nem wada hu an nengidaddatteng ni nunyan nan Abimelek.

²⁶ Yan nunman ni tsimpuh ey wada hi Gaal

e u-ungngan Ebed ni limmaw di Sekem, et an makibebley diman e ingkuyug tudda agi tu. Entanniy nekapyu dinel idan tuun hi-gatu. ²⁷ Nedaatngan etan sinnoon ni Piyestah ni Ani ey neamung ida tuud kad-an ni tempol ni dios dad Sekem et manginum ida ey lawah hu ehel dan Abimelek. ²⁸ Kapan-itkuk Gaal e kantuy “Kaw hipa hi Abimelek? Kele ni-man itsu mansilbin hi-gatu? Kaw makulug ni helag Sekem humman ni tuu? Tam u-ungngan Gideon? Ey kaw beken hi Sebul hu opisyal tun kamengippaptek ni kameip-penahding di tuka pan-ap-apui? Pansilbi itsun Hamor e hi-gatu ustuh ni nahlag nan Sekem. Kele itsu mansilbin Abimelek? ²⁹ Gullat ni hi-gak hu man-ap-apu man petteyek hi Abimelek winu kangkuy hi-gatuy ‘Amung mudda sindalum et manggubat itsu!’ ”

³⁰ Dingngel nan Sebul e governor humman ni inhel Gaal ey nemahhig bunget tu. ³¹ Nenu-dak ni an mengidaddatteng nan Abimelek e wadad Arumah e kantuy “Immalid Gaal e u-ungngan Ebed niyadda agi tun an mekibebley di deya Sekem ey daka ipappangngulu tuun mangngenghay ni hi-gam. ³² Ali kayuddan sindalum ni hileng et kayu mantalud papayyew. ³³ Hedin newa-wa et ka-ang-ang law dellanen man hinggep yu eya bebley. Et hedin meukkat hi Gaal et yadda tuu tun mekiggubbat ey mabalin ni pehding yu hu pinhed yun ippahding ni hi-gada.”

³⁴ Inu-unnud Abimelek et lumaw idadman ni hileng e impan-epat tun ginenedwa sindalu tu, et mataluddad nanlinikweh di Sekem.

³⁵ Kaman-eh-ehneng hi Gaal di eheb ni bebley ni neukatan idan sindalun Abimelek di nantaluwan da. ³⁶ Inang-ang Gaal ida ey kantun Sebul ey “Ang-ang mu kedi, wadadda kamenayyun tuun nalpud duntug!”

Kan Sebul ey “Allinnew ni duntug ni heni tutu-u hu muka ang-ang-anga.”

³⁷ Nem kan Gaal mewan ey “Eleg, tutu-udda humman ni kamenayyun nalpud duntug. Immen idalli pay iyallid keltad ni nalpud keyew e Oak ni Kaman-ennap.”

³⁸ Et kan law nan Sebul ey “Ettu mewan etan hapit mun kammuy ‘Hipa ni-man hi Abimelek et daitsu pambega-en ni hi-gatu?’ Hi-gada etan muka nengngehaya! Lakkay et mudda gubaten!”

³⁹ Et ipengulun Gaal hu tutu-ud Sekem et da gubaten di Abimelek, ⁴⁰ nem neapput ida et bumsik. Dakel hu nangketey ni sindalun iSekem e kepuppullay ida ingganah di eheb ni bebley.

⁴¹ Nanha-ad hi Abimelek di Arumah ey impa-kal nan Sebul hi Gaal et yadda aaggi tud Sekem.

⁴² Nawa-wan nunman ey implanuh idan tutu-ud Sekem ni meukkat idan an mekiggubbat. Dingngel Abimelek humman ey ⁴³ impantelu tun ginedwadda sindalu tu et ida manheged e nantaludda. Inang-ang di Abimelek niyadda sindalu tu e kamangkeukkat ida tuud Sekem di bebley ey neukat idad nantaluan da et gubaten dadda. ⁴⁴ Et papuut di Abimelek et yadda sindalu tun limmaw ni mangguwalya etan di eheb ni Sekem. Yadda etan dewwan grupuh nunman ni sindalu ey dadda pintey etan ida tutu-ud a-allaw ni bebley. ⁴⁵ Han-aggew hu nanggugabatan da

et han hegepad Abimelek etan bebley et patyen dan emin ida bimmebley diman. Ey binahbah da etan bebley et panwahitan dan ahin.

⁴⁶ Dingngel idan tutu-un kamanha-ad etan di eta-gey ni baley ni kapangguwalyaid Sekem hu neipahding ey ida nantalud etan di nehammad ni tempol Baal Berit. ⁴⁷ Wada nengipeamtan Abimelek ni nunman et ayagan tudda sindalu tu et ipengulu tuddadman ni Duntug e Salmon. ⁴⁸ Inla tu wahay et bumengwah ni pangan keyew et pahnen tu. Et kantuddan sindalu tuy “Papuut yu et iu-unnud yud impahding ku.” ⁴⁹ In-u-unnud idan sindalu tu et ipiggil da keyew etan di dingding ni tempol et legaben da. Et emin ida etan tuun wadadman e umlaw idan hanlibun lalakki niya bibi-i ey netey ida emin.

⁵⁰ Ginubat mewan di Abimelek hu Tebes et sakupen da. ⁵¹ Nem wada etan nehammad ni eta-gey ni baley ni daka pangguwalyaid gawwan nunman e bebley et ida mapnu tuudman ni nantalud. Inlekbi dan emin hu eheb et lumaw idad atep nunman ni eta-gey ni baley. ⁵² Inunud idan Abimelek nem tuka pan-iddaddan hu panlelgab tun nunman ni eta-gey ni baley, ⁵³ ey wada etan biin nanggah alin batu et meka-iptek di ulun Abimelek et mekalliputan. ⁵⁴ Kantu etan ni bega-en tuy “Uknut mu ispadah mu et patyen muwak et eleg ali panghel ni tuu ey ya hakey ni bii hu nematey ni hi-gak!” Inu-unnud etan ni bega-en tu et tewiken tu et matey. ⁵⁵ Inang-ang idan sindalun Abimelek e netey ey nebukal ida et manganamut idad baballey da.

⁵⁶ Huyya impahding APU DIOS ni nengibleh

ni lawah ni impahding Abimelek nan ameton nemateyan tun nepitun lalakkin agi tu.
⁵⁷ Impanhelheltap idan APU DIOS hu tutu-ud Sekem gapun kalewah da, et humman inamnuan ni idut Jotham e u-ungngan Gideon ni hi-gada.

10

Hi Tola, hi Jair et hi Jeptah ey nambalin idan huwet di Israel

¹ Yan eman ni endi law hi Abimelek tep netey, ey hi Tola e u-ungngan Puah e u-ungngan Dodo hu wada kabaelan tun mengihwang ni helag Israel. Nahlag nan Issakar e nambebley di Samir di duntuduntug ni bebley Epraim. ² Hi-gatu nan-ap-apud Israel ni dewampulu et tellun toon. Netey et ikulung dad Samir.

³ Neihullul hi Jair e iGilead et man-ap-apud Israel ni dewampulut dewwan toon. ⁴ Telumpulu lalakkin u-ungnga tun na-peng idan kebayyu. Telumpulun bebley hu nan-ap-apuan dad Gilead e Bebley Jair hu ngadan da ingganah nunya. ⁵ Netey hi Jair et maikulung di Kamon.

⁶ Nanliwat ida mewan hu helag Israel nan APU DIOS, tep daka daydayawa hi Baal et hi Astoret anin idan dios ni iSyria, iSidon, iMoab, iAmmon niya iPilistia. Inwalleng da hi APU DIOS et eleg da law deyyawa niya eleg ida mansilbin hi-gatu. ⁷ Gapun nunman ey bimumget hi APU DIOS ni hi-gada et iebulut tudda iPilistia et yadda iAmmon ni man-ap-apun hi-gada. ⁸ Impanligligat dan hampulu et walun toon hu helag Israel ni nampambebley di appit ni

kasimmilin aggew di Jordan. Humman ni bebley ey Gilead e bebley idan Amorite ni nunman la.
9 Nan-agwat ida dama iAmmon di Wangwang e Jordan et gubaten dadda helag Judah, yadda helag Benjamin niyadda helag Epraim, et nemahhig hu nengipeligat daddan helag Israel.

10 Et mampehemhemmek ida mewan law APU DIOS e kanday “Nanliwat kami tep inwalleng dakan Dios mi et daydayawen mi hi Baal.”

11 Hinumang APU DIOS e kantuy “Yan nunman ey impanhelheltap dakeyuddan iEgypt, yadda Amorite, yadda iAmmon, yadda iPilistia, 12 yadda iSidon, yadda iAmalek niyadda iMaon et mampehemhemmek kayun hi-gak et ihwang dakeyu.
13 Nem yan nunya ey nanliwat kayu mewan tep inwalleng yuwak et dayawen yu edum ni dios. Et humman hu, eleg dakeyu law baddangin nunya.
14 Lakkayuy et kayu mampebaddang ida etan ni pinili yun dios yu, et hi-gada mengihwang ni hi-gayud ligat yu.”

15 Nem kan idan helag Israel nan APU DIOS ey “Nanliwat kamin hi-gam. Ipahding mu hu hipan pinhed mun pengastigum ni hi-gami nem ihwang dakemi anhan ni nunya.” 16 Nan-iwalleng idan helag Israel hu tuttu-un dios da et hi APU DIOS law hu dayawen da. Et eleg law pakdag APU DIOS ni ang-ang-ang ni nemahhig ni ligat da.

17 Yan nunman ni tsimpuh ey neamung idad Gilead hu sindalun Ammon ni an mekiggubat idan helag Israel e nangkampud Mispah.

18 Nanhuhummangan ida aap-apun iGilead e

kanday “Hedin hipan hi-gatsu hu memengngulun mengubbat idan iAmmon ey hi-gatu man-apud Gilead.”

11

¹ Entanni ey wada hi Jeptah e netuled ni sindalun u-ungngan Gilead etan di hakey ni biin tuka pebeyyad annel tu. ² Ey wadadda edum ni lalakkin u-ungngan Gilead di ahwa tu ngu dedan. Et yan eman ni ida kamangkeetteng ey dinegyun da hi Jeptah di baley da. Kandan hi-gatuy “Endi mu tewwiden nan ama tep u-ungnga dakan edum ni bii.” ³ Et bumsik hi Jeptah et an mambebley di Tob. Wadadda etan endi silbi tun tuun nekigayyum ni hi-gatu et pambalinan dan ap-apuda.

⁴ Yan nunman ni tsimpuh hu nengilepuan idan iAmmon ni mengubbat idan helag Israel, ⁵ ey limmaw ida kamengipappangngulun helag Israel di Gilead et da ang-angen hi Jeptah di Tob. ⁶ Kandan hi-gatuy “Hi-gam pan-ap-apu mi et ipengulu dakemi et tayu gubaten ida iAmmon.”

⁷ Nem kan Jeptah ni hi-gaday “Kele yan nunyan wada ligat yuy um-ali kayu law ni mengeyyag ni hi-gak ey angebe-hel yuwak lan nunman et peallow yuwak di baley ama.”

⁸ Kandan hi-gatuy “Tep mahapul daka et ipengulu dakemin mengubbat idan iAmmon. Ey pambalin dakan ap-apu mid Gilead.”

⁹ Kan Jeptah mewan ey “Kaw hedin kantu et mekillawwak et ipengulu dakeyun mengubbat idan iAmmon et baddangan tuwak nan APU DIOS

et mengapputtak, kaw makulug ni pambalin yuwak ni ap-apu yu?"

¹⁰ Kandan hi-gatuy "Em. Ey u-unnuden min emin e-helen mu. Hi APU DIOS hu tistigu tayu."

¹¹ Et makilaw hi Jeptah ni hi-gada. Limmaw idad Mispah et pambalin dan hi-gatu ap-apuda. Et ehelen tu mewan humman idan inhumman-gan dad hinanggan APU DIOS di Mispah.

¹² Entanniy nenu-dak hi Jeptah ni an menghel ni patul ni Ammon ni pinhed tun e-helen: "Kele yu gubbaten bebley mi?"

¹³ Hinumang nunman ni patul ni Ammon e kantuy "Tep yan nalpuan idan helag Israel di Egypt ey piniliw da hu puyek min meippal-pud wangwang di Arnon ingganah di Wangwang e Jabbok et ingganah lad Wangwang e Jordan. Et yan nunya ey mahapul ni melinggep hu pengibbangnadan yun puyek mi."

¹⁴ Nenu-dak mewan hi Jeptah et ni an menghel etan ni patul ni Ammon ni humang tu: ¹⁵ "Eleg piliwen ni helag Israel hu puyek idan iMoab winu iAmmon. ¹⁶ Heninnuy hu neipahding: Yan nalpuan idan helag Israel di Egypt ey indalan da etan di eleg mebebleyi et meagwat idad Madlang ni Baybay et han ida dumteng di Kades. ¹⁷ Nenu-dak idan an manmahmah etan ni patul ni Edom hedin mabalin ni iddalan dad bebley da nem eleg tu pinhed. Limmaw ida mewan et da ibega etan ni patul di Moab ey henin nunman dama humang tu. Et manha-ad ida ni helag Israel di Kades.

¹⁸ Hedin ya law impahding da ey inlikweh dad eleg mebebleyid appit ni kasimmilin aggew di

Moab etan di ba-hil ni Wangwang e Arnon, nem eleg ida meagwat tep humman pappeg ni Moab.

¹⁹ Nenu-dak ida mewan hu helag Israel ni an mengibgan Sihon e Amorite e patul ni Hesbon hedin mabalin ni iddalan dad bebley tu. ²⁰ Nem eleg tu dama tep endi dinel tun hi-gada. Inemung tudda kumedek hu sindalu tu et mangkampud-dad Jahas et gubaten dadda helag Israel.

²¹ Nem binaddangan APU DIOS e Dios idan helag Israel et apputen dadda. Et mambalin law ni bebley idan helag Israel emin humman ni bebley idan Amorite, ²² meippalpud etan di Wangwang e Arnon di south ingganah di Wangwang e Jabbok di north, yad etan di eleg mebebleyi di appit ni kasimmilin aggew et yad Wangwang e Jordan di appit ni kakelinnugin aggew.

²³ Et humman hu, hi AP-APU e Dios ni Israel hu nenegyun idan iAmmon et idwat tudda humman ni bebley idan helag Israel e tuu tu. Humman hu gaputun eleg mabalin ni mi iddawat ni hi-gayu. Kaw wada kelebengan yun mengellan nunman idan bebley? ²⁴ Aleyun emin hu indawat ni dios yu e hi Kemos ey ellan mi dama hu indawat AP-APU e Dios min hi-gami. ²⁵ Kaw kanyu nem kakkayyaggud kayu nem ya etan patul di Moab e hi Balak e u-ungngan Sippor? Tam eleg tu gubaten ida helag Israel. ²⁶ Nambebley ida helag Israel ni telunggatut ni toon di Hesbon, yad Aroer, et yaddad bebley di nanlinikweh et yad Arnon, ey eleg yu bangngaden ida humman ni bebley ni nunman? Kele yan nunyan ebuh? ²⁷ Endi nak impahding ni lawah ni hi-gam. Nem

hi-gam hu lawah tep gubbaten dakemi. Nengamung hi APU DIOS ni mengipeang-ang ni nunya hedini ya helag Israel winu ya helag Ammon hu nambahul.”

²⁸ Nem eleg ni hekey denglen ni patul ni Ammon humman ni inhel Jeptah ni indateng dan hi-gatu.

²⁹ Entanniy newada Ispirituh APU DIOS nan Jeptah et lumaw di bebley idan helag Gilead et hi Manasseh et mambanggad di Mispah di Gilead et ipengulu tudu sindalu tud Ammon.

³⁰ Nansapatah hi Jeptah nan APU DIOS e kantuy “Hedin baddangan muwak et apputek ida iAmmon, ³¹ ey i-appit kun hi-gam e gihebek hu memenggulun um-ehep di baley ku ni menamun hi-gak ni keibbanggadak.”

³² Impangulun Jeptah ida sindalu tun mengubbat idan iAmmon et pengapput idan APU DIOS.

³³ Hinggep da dewampulun bebley di Ammon meippalpu d Aroer et yad bebley idan Minnit ingganah di Abel Keramim et peka-apputen dadda.

Ya etan biin u-unggan Jeptah

³⁴ Immanemut hi Jeptah di Mispah et kameneteng di baley da ey binsik etan ni hahhakkey ni u-unggan tun biin an nenammun hi-gatu e tuka petetennul hu tambourine ey menattayyaw tep et-eteng amleng tu. ³⁵ Inang-ang Jeptah etan u-unggan tu ey bini-ki tu balwasi tun lemyung tu. Kantu etan ni u-unggan tuy “Nemahhig hu lemyung ku tep ay kumedek e hi-gam nemangulun nenammun hi-gak ey wada insapatah kun APU DIOS ey eleg mabalin ni nak kekyaten.”

³⁶ Hinumang ni u-ungnga tu e kantuy “Ama, ipahding mu hu insapatah mun APU DIOS ni meippanggep ni hi-gak tep binaddangan daka et apputen mudda buhul mun iAmmon. ³⁷ Nem iebulut mu anhan et kami man-a-ayyam ni dewambulan idan gayyum kun bii et kami mannannangngih ni lemyung mid duntug tep eleg law mabalin ni nak melehhin.” ³⁸ In-abulut Jeptah et lumaw idad duntug etan u-ungnga tu et yadda gayyum tun bii et ida mannannangngih ni dewambulan tep eleg katteg ngu melehin ey mettey. ³⁹ Nelabah hu dewambulan et umenamut et ipahding Jeptah hu insapatah tun pehding tu et matey humman ni u-ungnga tu e eleg malehin.

Huyya hu nalpuan ni elaw idan helag Israel ⁴⁰ e yan epat ni aggew katootoon ey ida kaum-ehep hu kaungaungan bibi-i et ida mannannangngih et penginemneman dan neipahding ni unngan Jeptah.

12

Hi Jeptah et yadda helag Epraim

¹ Entanniy inemung idan helag Epraim hu sindalu da et man-agwat idad Jordan et lumaw idad Saphon. Kandan Jeptah ey “Kele eleg dakemi ayagan et bumaddang kamin mengubbat idan iAmmon? Um-ali kami mannuman et legaben mi baley mu et makigiheb ka gapuh ni nunman ni mu impahding.”

² Hinumang Jeptah e kantuy “Tam impaeyag dakeyu eman ni laputun nanhahallaan middan

iAmmon ey eleg kayu umlin nemaddang ni hi-gak. ³ Et neala law et man-agwat kami e kangkud nemnem kuy nengamung hedin hipa mekapkapyan hi-gak et kami makigubat idan iAmmon et pengapput dakemin APU DIOS. Ey yan nunya mewan ey um-ali kayu et kanyuy hi-gak hu wada bahul tu ma-lat ipahding yu lawah ni hi-gak.”

⁴ Kan idan kamengipappanggulun helag Epraim ey “Hi-gayu ngu damaddan sindalun iGilead hu nangngehay et hi-yanen yudda helag Epraim niya helag Manasseh.” Minandal law nan Jeptah hu sindalu tu et dadda gubaten iEpraim et apputen dadda. ⁵ Ey sinekup dadda hu bebley di kapan-agwatid Jordan ni kamampellaw di Epraim et hedin wada man-agwat ni iEpraim et kantuy “Kaw mabalin ni um-agwattak?” Ey mahmahan idan iGilead e kanday “Kaw nahlag kan Epraim?” Hedin kantuy “Beken,” ⁶ kandan hi-gatuy, ehel mu dedan e kammuy “Shibboleth.” Tep hedin iEpraim man, kantuy “Sibboleth” tep eleg da pakai-hel ni ustuh hu ‘Shibboleth.’ Huyya daka pengimmatuni et petteyen da hedin helag Epraim humman ni man-agwat. Limmaw di na-pat et dewwan libu hu pintey dan helag Epraim ni nunman ni tsimpuh.

⁷ Nan-ap-apu hi Jeptah di Israel ni enem ni toon. Netey et maikulung di Gilead.

Hi Ibsan, hi Elon et hi Abdon

⁸ Hi Ibsan e iBethlehem hu neihullul nan Jeptah ni nan-ap-apud Israel. ⁹ Telumpulu hu u-ungnga tun laki ey telumpulu dama hu u-ungnga tun bii. Impampeahwa tudda u-ungnga tud hin-appil ni helag. Nan-ap-apu hi Ibsan di Israel ni pitun toon. ¹⁰ Netey et maikulung di Bethlehem.

¹¹ Neihullul ni hi-gatu hi Elon e helag Sebulun et manhuwet di Israel ni hampulun toon. ¹² Netey hi Elon et maikulung di Aijalon etan di pappeg ni bebley Sebulun.

¹³ Neihullul hi Abdon e u-ungngan Hillel e iPirathon et huwet di Israel. ¹⁴ Na-pat hu u-ungnga tun laki ey telumpulu inap-apu tun laki. Ey nepitun kebayyu hu daka ussalan pantakkayan. Hi-gatu huwet di Israel ni walun toon. ¹⁵ Netey et maikulung di Pirathon etan di pappeg ni bebley idan iEpraim etan di duntuduntug ni bebley idan iAmalek.

13

¹ Entanniy nanliwat ida mewan hu helag Israel nan APU DIOS et iebulut tudda iPilistia ni man-apapun hi-gadan na-pat ni toon.

² Yan nunman wada hi Manoah e helag Dan e nambebley di Sorah. Endi u-ungnga tu tep nebasi hu ahwa tu. ³ Entanniy nampeang-ang hu angel APU DIOS nan ahwan tu et kantuy “Nebasi ka et eleg ka pakeungnga, nem meweddaan kalli et man-ungnga kallin laki. ⁴ Nem mahapul ni eleg ka um-inum ni kaumbuteng ni meinum niya eleg ka umkan ni kameikka-leg ni mekkan. ⁵ Meweddaan kalli nisin lakin u-ungngam ey meilleppu etan ni aggew ni kei-ungngaan tu

ey entan tu pu-lisi bewek tu tep mambalin ni Nasirite e mei-kud nan Apu Dios. Hi-gatulli mengihwang ni helag Israel idan iPilistia.”

⁶ Limmaw hi ahwan Manoah di kad-an tu et kantun hi-gatuy “Wada immalin tuun heni anghel Apu Dios e anggetakkut ang-ang tu. Eggak mahmahan nalpuan tu niya eleg tu ehelen ngadan tu. ⁷ Nem kantun hi-gak ey ‘Meweddaan kalli et man-ungnga kan laki. Eleg mabalin ni um-inum kan hipan kaumbuteng ey eleg ka mengngan ni pi-yew ni kennen, tep mei-kud Apu Dios humman ni u-ungnga et mambalin ni Nasirite, meippalpun keukkatan tu ingganah ni ketteyyan tu.’” ⁸ Et mandasal hi Manoah nan APU DIOS e kantuy “APU, ipidwam anhan ni peelli etan intu-dak mun tuun Apu Dios et ituttuddu tu hu pehding min mengippaptek alin etan ni gelang ni mei-ungnga.”

⁹ Dingngel Apu Dios hu dasal Manoah et mampeang-ang mewan etan anghel Apu Dios nan ahwa tun kamanyuyyuddung di payew, nem endi hi Manoah ni nunman. ¹⁰ Impepuppuut nan ahwa tu et tu ayagan hi Manoah e kantuy “Immali mewan etan tuun nampeang-ang ni hi-gak lan hakey kaalman!”

¹¹ Nekilaw hi Manoah nan ahwa tu et kantu etan ni tuuy “Kaw hi-gam etan nekiungbal nan ahwak lan hakey kaalman?” Kan etan ni tuuy “Em.”

¹² Kan Manoah ey “Hedin um-amnu inhel mu, inna-nu pehding millin mengippaptek ni nunman ni gelang? Hipadda mahapul ni u-unnuden tu?”

¹³ Kan etan ni anghel APU DIOS ey “Mahapul ni ang-angen mu et u-unnuden nan ahwam emin hu inhel kun hi-gatun pehding tu. ¹⁴ Eleg tu kennen hu lameh ni grapes niya eleg um-inum ni hipan kaumbuteng ey eleg umkan ni kumpulmih ni pi-yew ni kennen. Emin ida etan inhel min hi-gatu ey mahapul ni u-unnuden tu.”

¹⁵ Kan Manoah etan ni anghel APU DIOS ey “Pinhed min eleg ka ni umlaw et palsien mi hu pakeetteng tun gelding et ihida tayu.”

¹⁶ Himmumang etan anghel APU DIOS ey kantuy “Anin ni eggak umlaw et eggak kenna hu hipan immangdad yun kennen. Nem hedin mandaddan kayun i-appit yun kagihheba, iappit yun APU DIOS.” (Eleg amtan Manoah e anghel APU DIOS humman.)

¹⁷ Entanniy minahmahan Manoah etan ni anghel APU DIOS e kantuy “Hipa ngadan mu malat dayawen dakalli hedin um-amnu eya inhel mu?”

¹⁸ Kantuy “Kele yu mahmahan hu ngadan ku? Eleg yu dama han-awat hedin e-helek?”

¹⁹ Et man-appit hi Manoah nan APU DIOS ni pakeetteng tun gelding et ya begah etan di batu. Entanniy impahding APU DIOS hu kamengippetnga ey kaang-ang-angad Manoah nan ahwa. ²⁰ Kamantetebbel hu in-appit da ey inang-ang da etan anghel APU DIOS etan di apuy ey immelad kabunyan. Ey nanlukbub di Manoah nan ahwatud puyek ni nenang-angan dan nunman. ²¹ Entanniy eleg law mampeang-ang etan anghel APU DIOS et humman law nengamtaan nan Manoah e anghel APU DIOS gayam humman.

²² Kantun ahwa tuy “Mettey ita mannuman tep inang-ang ta hi APU DIOS!”

²³ Nem kan ahwa tuy “Gullat ngun makulug ni petteyen deitan APU DIOS et eleg tu abuluten etan in-appit tan kagihheba niya etan begah ni in-appit ta ey gullat ngu et eleg mampeang-ang idan nunyan hi-gata ey eleg tu et ipahding hu kamengippetngan inang-ang ta.”

²⁴ Nan-ungnga hi ahwan Manoah et ingadnan da etan gelang ni Samson. Neetteng ey bendisyonan APU DIOS. ²⁵ Ey newada Ispirituh APU DIOS ni hi-gatu eman ni kaweda tud Mahaneh Dan e nambattanan ni Sorah et ya Estaol.

14

¹ Hakey ni aggew ni linawwan Samson di Timnah ey inang-ang tu hu hakey ni biin iPilistia.

² Immanemut et kantud ametun inetuy “Wada inang-ang kun biin iPilistia di Timnah e pinhed kun i-ahwa.” ³ Nem eleg pinhed di ametun inetu et kanday “Nem kaw endi hu bii eyad bebley tayud Israel winu yadda agi tayun mabalin ni ahwaen mu? Kele ya iPilistia hu mu hemmaken ni i-ahwam e eleg da u-unnuda hi APU DIOS?”

Nem kan Samson nan ametu ey “Hi-gatu pinhed kun ahwaen. Yulli kuma awit.”

⁴ Eleg amtad ametun inetu e implanuh APU DIOS huyya ma-lat wada umhulun ni pekihhanggaan tuddan iPilistia. Tep yan nunyan tsimpuh ey yadda iPilistia hu nan-ap-apud Israel.

⁵ Limmaw hi Samson et yadda a-ammed tud Timnah et ida kamenetteng di leguntad man Timnah ey pinhakkeyey kamangkeiddammu hu

layon nan Samson. ⁶ Impa-let ni Ispirituh APU DIOS hi Samson et hepwaken tu hu hunghung ni nunman ni layon ey heni impah ni gelding hu impahding tu. Nem eleg tu e-ehhelen huyyad ametun inetu.

⁷ Dimmateng idad Timnah ey limmaw hi Samson di kad-an etan ni biin iPilistia et mekihummangan ey nakappinhed tu etan bii. ⁸ Nelabah hu pigan aggew ey nambangngad di Samson di Timnah ma-lat mangkasal ida law etan ni bii. Yan wada da pay di dalan ey indalan tud pangil et tu ang-angen etan annel ni layon ni pintey tu ey nambalyan ni putsukan ey wada danum tu. ⁹ Immala et tuka kakkanna ey mandaddallan. Dinteng tud ametun inetu et idwatan tudda et kuman ida dama, nem eleg ehlen Samson ni hi-gada e inla tud annel ni netey ni layon.

¹⁰ Limmaw hi aman Samson ni an mekihummangan etan ni bii et mampahemul hi Samson di Timnah tep humman elaw dan nunman ni tsimpuh. ¹¹ Neayagan hu telumpulun lalakkidman ni bebley ni pangkadwa tu. ¹² Kan Samson ni hi-gaday “Wada ibbullikay kun hi-gayu et ehelen yu hedin hipa humman. Hedin meiptek hu penummang yu eyan pitun aggew ni panhahamulan tayu man iddawtan dakeyun telumpulun kayyaggud ni luput et ya telumpulun kayyaggud ni balwasi. ¹³ Nem hedin eleg yu amta keibbellinan tu man hi-gayu um-idwat ni hi-gak ni telumpulun kayyaggud ni luput et ya telumpulun kayyaggud ni balwasi.”

Kandan hi-gatuy “Ehel mu hu bullikay mu et dengelen mi.” ¹⁴ Et kan Samson ey “Nalpu etan

mekkan di kaumkan ey malumi-ih hu neukat di na-let.”

Nelabah hu tellun aggew ey eleg da pay amta hu ihhumang da etan di bullikay.

¹⁵ Yan meikka-pat ni aggew kandan ahwan Samson ey “A-alluk mu hi Samson e ahwam et ehelen tu hu keibbellinan ni bullikay tu. Hedin eleg mu ippahding man lelgaben mi baley amam et magiheb kayu. Kaw dakemi ineyagan ni mekihheumul ma-lat mewetwet kami?”

¹⁶ Limmaw hi ahwan Samson di kad-an tu et mannangih et kantuy “Endi impeminhed mun hi-gak! Angebe-hel muwak. Wada inhel muddan edum kun iPilistia ni bullikay nem eleg mu ehlen ni hi-gak keibbellinan tu!”

Kan Samson ey “Kele nak e-helen hi-gam ey eggak ehlen di aman ina?” ¹⁷ Et mannangih etan bii ingganah ni meikkeppitun aggew ni hamul. Imminglay law hi Samson et ehelen tun ahwa tu hu keibbellinan ni bullikay tun inhel tuddan lalakkid Timnah. Et lumaw etan ahwa tu et tu ehelen idan edum tun iPilistia hu imbagan Samson. ¹⁸ Et kamangkehilleng nunman ni meikkeppitun aggew ey kan idan etan ni lalakkin nan Samson ey “Kaw hipa melullummi-i nem ya danum ni putsukan ey hipa na-na-let nem ya layon?”

Himumang hi Samson et kantuy “Gullat ni eleg yu piliten hu ahwak ni menghel ni hi-gayu, eleg yu et amtaen keibbellinan tu!”

¹⁹ Impa-let ni Ispirituh APU DIOS hi Samson et lumaw di Askelon et patyen tu telumpulun lalakki et alen tu balwasi da et tu idwat idan etan ni lalakkin naghel ni keibbellinan ni bullikay

tu. Nem nemahhig bunget tun nunman ni an neipahding et umenamut di baley di ametun inetu. ²⁰ Ey ya etan ahwa tu man impeahwa da etan ni hakey ni gayyum tun nengiehneng ni hi-gatun nengahwaan tu.

15

¹ Entanniy nedateng hu ahiani et alen Samson hu pakeetteng tun gelding ni tu iddawat nan ahwa tu. Pinhed tu et ni meki-uggip nan ahwatu nem kaikka-leg nan ametu. Kantun hi-gatuy ² “Kangku nem anggebe-hel mu et peahwak etan ni lakin nengadwan hi-gam eman ni nan-ahwaan yu. Nem hedin pinhed mu, wada etan udidyan tun kakkayyaggud pay ang-ang tu nem hi-gatu. Hi-gatu ew kuma hu iahwam.”

³ Kan Samson ey “Yan nunya ey wada lebbeng kun mengibleh ni impahding idan iPilistia ni hi-gak.” ⁴ An dimmepap Samson ni telunggatut ni fox bedbeden tu ikul ni handedwan fox et ibedbed tu hinulat ni dilag. ⁵ Binansingan tudda humman et hantudda ibukyat di papayyew idan iPilistia et malgab ida etan neani niya eleg maeni. Anin idan keyew ni olibah et yadda grapes di legunta da ey nalgab. ⁶ Kan idan iPilistia ey “Hipa nengipahding nunya?” Kan idan tuuy “Hi Samson tep impeahwan nengapun hi-gatun iTimnah hu ahwa tu etan ni hakey ni nengiehneng ni hi-gatun nengahwaan tu.” Limmaw ida iPilistia et giheben da etan ahwan Samson et hi ametu.

⁷ Kan Samson idan iPilistia ey “Gapun nunyan impahding yu ey ibbaleh kun ingganah.” ⁸ Et

pateyen tu dakel ni hi-gada tep ya bunget tu. Et an manha-ad di leyang di batud Etham.

⁹ Entanniy limmaw ida dama iPilistia et ida mangkampud Judah di neihnup di Lehi. ¹⁰ Kan idan tuud Judah ey “Kele immali kayun mengubbat ni hi-gami?”

Kanday “Immali kamin mēpap nan Samson et ibleh mi hu impahding tun hi-gami.”

¹¹ Limmaw ida hu tellun libun lalakkin iJudah di leyang ni batun wadad Etham et kandan Samson ey “Kaw eleg mu nemnema e yadda iPilistia hu ap-apu tayu? Hipa huyyan impahding mun hi-gami?”

Kan Samson ey “Imbaleh ku hu impahding dan hi-gak.”

¹² Kandan hi-gatuy “Immali kamin memellud ni hi-gam et idwat dakaddan iPilistia.”

Kan Samson ey “Dammutu, nem isapatah yu e eleg yuwak petteya.”

¹³ Kanday “Em, belluden dakan ebuh et idwat dakaddan iPilistia. Eleg daka petteya.” Binelud dan dewwan baluh ni linubid et ilaw da.

¹⁴ Dimmateng hi Samson di Lehi ey ida kamangkeiddammu hu iPilistia e ida kaman-tetekkuk gapuh ni amleng dan nadpap hi Samson. Nem ipa-let ni Ispirituh APU DIOS hi Samson et behaten tu etan nemalud dan ngamay tu e heni sinulid. ¹⁵ Wada himmak tun genit ni pangal ni pekattey tun kebayyu et usalen tun nampematey ni hanlibun lalakkin iPilistia.

¹⁶ Entanniy kan Samson ey “Pangal ni kebayyu inusal kun nematey ni hanlibun lalakki. Ey pangal mewan ni kebayyu inusal ku et ipiggil

kudda.” ¹⁷ Inhel tu humman ey imbekah tu etan genit et ngadnan tu humman ni nengiibbengan tun genit ni ‘Ramat Lehi’ e hedin ya keibbellinan tu ey ‘Duntug ni heni pangal.’

¹⁸ Et entanniy nemahhig hu na-wewan tu et kantun APU DIOS ey “Impengapput muwak nem adyah e metteyyak ni ewew ku. Et entanni ey um-alidda tuun eleg mengullug ni hi-gam et baluden da-ak.” ¹⁹ Et wadaen APU DIOS hu etbul etan di neku-kuan di Lehi et uminum hi Samson. Negibbuh ni imminum ey neibangngad hu elet tu. Et ngadanan Samson humman ni hebwak ni En Hakkore ey wada pay humman ni hebwak di Lehi.

²⁰ Nanhuwet hi Samson ni dewampulun toon di Israel ni nan-ap-apuan idan iPilistia di bebley da.

16

¹ Hakey ni aggew ey limmaw hi Samson di Gaza et wada ang-angen tun biin tuka pebeyyad annel tu. Nekilaw hi Samson nunman ni bii et an makiugip ni hi-gatun nunman ni hileng. ² Wada nengibgaddan iGaza e wadadman hi Samson et guwalyaan da hu bebley e linikweh da et hehhegeden da keukkatan tud eheb. Endi hu impahding dan Samson nunman ni hileng tep kanday “Yan kamangkewa-wa hu pemetteyan tayun hi-gatu.” ³ Nem neugip ni ebuh diman ingganah ni gawwan hileng. Bimmangun et lumaw di eheb ni bebley et lekhaen tu etan lekbi et pahnen tu e nekipehan tu etan dewwan tukud et ilaw tud duntug di demang ni Hebron.

⁴ Nebabbayyag ey wada pininhed nan Samson ni bii e hi Delilah di Sorek e nedeklan ni bebley. ⁵ Limmaw ida hu ap-apun Pilistia di kad-an tu et kanday “Talam mu hi Samson et amtaem hedin hipa kamengippa-let ni hi-gatu niya hedin hipa pehding et dammutun dedpapen ey binelud. Et emin kami ey iddawtan dakan hanlilibu et hakey ni gatut ni palatah.”

⁶ Inebulut Delilah humman ni imbagedan hi-gatu et kantun Samson ey “Ehel mu ahan ni hi-gak hedin hipa kamengippa-let ni hi-gam niya hedin hipa pehding et mabalin ni pepdenen daka et baluden daka.”

⁷ Himmumang hi Samson e kantuy “Hedin belluden da-ak ni pitun baluh ni iket ni panan eleg mema-ganan man mambalin law ni endi elet ku e henin edum ni tuu.”

⁸ Et idwatan idan ap-apun iPilistia hi Delilah ni pitun linubid ni panan eleg mema-ganan et baluden tu hi Samson. ⁹ Wadadda lalakkin nantalud hakey ni kuwaltuh. Simmekuk hi Delilah e kantuy “Samson! Immalidda iPilistia ni mappap ni hi-gam.” Nem pinegtang Samson hu nemalud dan hi-gatu e henidda sinulid ni binhat ni apuy.

¹⁰ Et kan Delilah nan Samson ey “Hineghegnud muwak ey linangkakan muwak! Ehel mu tu-wa dedan hedin hipa pehding et baluden daka.”

¹¹ Kan mewan nan Samson ey “Hedin belluden da-ak ni tellun baluh ni linubid ni eleg pay ni mausal ey mabalin law ni endi elet ku et heni-ak ni edum ni tuu.”

¹² Et baluden Delilah ni baluh ni linubid. Heni mewan ni laputu e wadadda intalu tun lalakki etan di hakey ni kuwaltuh. Entanni ey simmekuk mewan et kantuy “Samson, wadadda iPilistia ni mampang ni hi-gam!” Ey binhat mewan Samson etan linubid e henin sinulid.

¹³ Et kan mewan Delilah ni hi-gatuy “Muwak katu-tu-yaa niya muwak kaitteitteki ingganah nunya. Ehel mu law tu-wa hedin hipa pehding ni memellud ni hi-gam et eleg mu han-ekal.”

Kan Samson ey “Hedin peki-ebbel mu eya pitun neappid ni bewek ku et ipiten mu eyan kapan-ebbeli ey mambalin law ni endi elet ku et heni-ak ni edum ni tuu.” Et yan neugipan Samson ey nekiebel nan Delilah hu bewek tud tuka pan-i-abel ¹⁴ et ipiten tu et kantuy “Samson! Immalidda iPilistia ni mampang ni hi-gam.” Nem bimmangun hi Samson et iya-nit tu etan kapan-ebbeli anin etan ni neiiketan tu.

¹⁵ Kan law nan Delilah nan Samson ey “Kele kammuy pinhed muwak ey eleg mu e-helan hi-gak hu makulug ni kakelpuin elet mu? Pitlu tu law huyyan nan-itekan mun hi-gak.” ¹⁶ Humman kamennahmahin Delilah ni kewa-wa et lektattuy imminglay law hi Samson. ¹⁷ Et ehelen tu law emin ni hi-gatu. Kantuy “Eleg mepenu-litan hu bewek ku tep nei-eng-engngak nan APU DIOS neipalpun eman ni neiungnga-ak. Meendi elet ku et heni-ak idan edum ni laki hedin mepu-litannak.”

¹⁸ Inamta law Delilah e inhel tu hu makulug et menu-dak ni an mengeyyag idan aap-apun iPilistia. Kantuy “Ali kayu law ni nunya haggud

inhel tu law ni hi-gak hu makulug.” Et lumaw idan etan aap-apun iPilistia e intabin da etan pihhuh ni pemeyyad dan Delilah. ¹⁹ Inugip Delilah hi Samson di ulpu tu et ayagan tu hakey ni lakin memu-lit etan ni pitun neappid ni bewek Samson et wada inna-nu dan mempap ni hi-gatu. Nepu-litan ey neendi law elet tu. ²⁰ Simmekuk hi Delilah e kantuy “Samson, immalidda iPilistia ni mempap ni hi-gam!” Bimmangun hi Samson e kantud nemnem tuy “Eleg da-ak metlaing handepap tep ippelkih ku mewan ida henin impahding ku lan nunman.” Nem eleg tu amtaen e hiniyan law APU DIOS. ²¹ Et baluden idan iPilistia hi Samson et ukiten da matetu. Binangkiling dan giniling et ilaw dad Gaza et panggiggillingen dan begah di kallabbutan. ²² Nem entanniy kamemmel mewan hu bewek Samson.

²³ Neamung ida hu aap-apud Pilistia et man-am-amleng ida et manhahamul ida ey nanappit ida etan ni dios da e hi Dagon. Kanday “Impadpap nan dios tayu hi Samson e buhul tayu.” ²⁴ Inang-ang idan tuu hi Samson ey dineyaw da hu dios da e kanday “Impadpap nan dios tayu hu buhul tayu e nemahbah ni intanem tayu niya nematey ni dakel ni edum tayu.” ²⁵ Ida kamangkebutteng ey kanday “Paukat yu hi Samson et mampabuya.” Dalli in-ehep hi Samson et peehneng dad gawwan etan ni tempol ni dios da etan di nambattanan ni dewwan etta-teng ni tukud ni nanhedel ni atep. ²⁶ Kan Samson etan ni bega-en ni nangged ni ngamay tuy “Peehneng muwak etan di dammutun ihhehkak hu ngamay kud tukud et mandangkiggak.” ²⁷ Humman

ni et-eteng ni baley ni daka panhahamuli ey nekapnun tuu. Wadadman ida etan liman patul ni Pilistia niya umlaw ni tellun libun tuu hu wadad atep e daka ang-ang-anga hu kaippenahding Samson.

²⁸ Entanni ey nandasal hi Samson nan APU DIOS e kantuy “Keta-ta-geyyan ni Dios, nem-nem muwak anhan. APU DIOS, pa-let muwak anhan, anin ni yan nunyan ebuh et ibleh ku hu nengukitan idan iPilistia ni dewwan matak.”

²⁹ Et ihkan Samson hu dewwan ngamay tu etan di dewwan nanggawwan etta-teng ni tukud ni nunman ni tempol et umlet ni nengitulud et

³⁰ tumkuk e kantuy “Anin mekikketteyak idan iPilistia!” Ey natleb etan tempol et mangkaipit ida etan patul ni iPilistia et yadda etan tuun wadadman. Daddakkel hu pintey Samson ni nunman neteyyan tu nem yan ketaggu tu.

³¹ Immalidda hu lalakkin agi tu et ya pamilyah tu et alen da annel tu et ikulung dad kulung ametun hi Manoah etan di nambattanan ni Sorah et ya Estaol. Dewampulun toon ni nan-ap-apuan tud Israel.

17

¹ Wada hu hakey ni lakin hi Mikah ngadan tun nambebley di duntuduntug di Ephraim. ² Hakey ni aggew ey limmaw di kad-an inetu et kantung hi-gatuy “Dingngel ku e inidutam etan nengibsik ni hampulu et hakey ni gatut ni silber mu. Hi-gak hu nengalan nunman et adyah e in-alik.”

Kan inetuy “Hi APU DIOS hu memendisyon ni hi-gam e u-ungngak ni nengibangngadan mu.”

³ Imbangngad tu etan pihhuh et kan inetuy “Meiddewwat nan APU DIOS ida huyyan silber ma-lat eleg um-amnu hu idut kun hi-gam. Ey mampekapyak ni keyew ni dios e me-meh ni silber.” ⁴ Immala inetun dewanggatut nunman ni silber et lumaw di kad-an ni kaman-e-dih et mampekapyan dios ni keyew ni na-meh ni silber ma-lat tu iha-ad di baley nan Mikah.

⁵ Hi Mikah ey nengapyan baley ni dios ni pandeyyawan tu. Nengapya mewan ni edum ni dios tu et iha-ad tudman et mengapyan ephod, et pambalin tun padi hu hakey ni u-ungngatun lakin mansilbi. ⁶ Yan nunman ni tsimpuh ey endi hu patul di Israel et ipahding idan tuu hu hipan kayyaggud di daka pannemnem.

⁷ Wada hu hakey ni helag Levi ni nalpud Bethlehem di Judah ⁸ e hini-yan tu humman ni bebley tu et an menang-ang ni tu pekibbebleyan di edum ni bebley. Yan tu nandaldalanan ey neipaddih ni yad baley Mikah di duntuduntug ni bebley Ephraim hu nanda-guhan tu. ⁹ Kan Mikah ni hi-gatuy “Attu nalpuam?”

Kantuy “Nahlaggak nan Levi ey nalpu-ak di Bethlehem di Judah. Nakka menemmak ni pekibbebleyak.”

¹⁰ Kan Mikah ni hi-gatuy “Panha-ad kadya et hi-gam pampeddik niya hi-gam konsihal ku et idwatan dakan hampulun silber ni katootoon ey iddawtan dakan ibbalwasim niya kennen mu.”

¹¹ Inebulut nunman ni tuu et mekiha-ad nan Mikah. Et ibilang tun hakey ni u-ungnga tu. ¹² Ey impambalin tun padi tu humman ni helag Levi et manha-ad di baley tu. ¹³ Kan Mikah ey “Amtak

e bendisyonan da-ak APU DIOS tep wada hu helag Levi ni mansilbin padik.”

18

¹ Yan nunman ni tsimpuh ey endi patul ni Israel. Ey yan nunman ni tsimpuh ey kamenennang-ang ida helag Dan ni pambebleyan da tep eleg da handegyun ida etan tutu-un nambebley di puyek ni neitudun hi-gadan pambebleyan da. ² Pinutuk idan helag Dan hu liman sindalu dan nalpud Sorah et yad Estaol ni an menang-ang niya mansi-im ni da pambebleyan. Dimmateng idad duntuduntug di Epraim ey ida nekiugip di baley Mikah. ³ Yan nunman ni wadaddadman ey inimmatunan da hu kapan-ehhel etan ni helag Levi et kandan hi-gatuy “Kela wada kadya? Hipa nengi-lin hi-gam deya ey hipa muka ippenahding?”

⁴ Inhel tu hu nanhummanganan dan Mikah e hi-gatu hu pampeddi tu et tangdanan tu.

⁵ Et kanday “Mahmahim nan Apu Dios hedini kayyaggud hu pambalanan ni lawwan mi.”

⁶ Kan etan ni padi ey “Melinggep kayud lawwan yu tep ippaptek dakeyun APU DIOS.”

⁷ Et lumaw ida humman ni liman tuud Lais, ey inang-ang da e melinggep niya kayyaggud hu neitu-wan idan tuudman e endi tekkutan da. Heniddan iSidon e kedangyan ida e endi daka pangkullangin mahapul da tep malemeh daka ittanem. Hakey pay ey neidawwiddad Sidon ey endi edum ni bebley ni nekidagyuman dan umbaddang ni hi-gada. ⁸ Nambanggad ida humman ni helag Dan di bebley dad Sora

niyad Estaol ey minahmahan idan edum da hedind wada inang-ang dan bebley. ⁹ Hinumang da e kanday “Elaw itsud Lais et tayu sakupen humman ni bebley! Inang-ang mi ey kakkayyag-gud hu puyek diman tep malemeh nangkeitnem. Eleg itsu mandewadewan an mansekkup nun-man ni bebley.” ¹⁰ Et-eteng humman ni bebley ni iddawat APU DIOS ni hi-gatsu, ey wadan emin hu mahapul diman. Yadda tuudman ey ida kamakaddinnel tep endi tekkutan da niya endi pandennagan da.

¹¹ Entanniy neamung ida hu enem ni gatut ni sindalun helag Dan ni an mekiggubbat e nalpuddan emin di Sorah et ya Estaol. ¹² Ida nangkampud Kiriath Jearim di Judah di appit ni kakelinnugin aggew. Et humman hu ingngadnan dan Mahaneh Dan ingganah nunya e ya keibbel-linan tu ey Kampun Dan. ¹³ Et han ida lumaw di baley Mikah di duntuduntug ni bebley di Epraim.

¹⁴ Kan ida etan ni liman tuun an nansiim di Lais idan edum day “Wada hu baley deyan wada dios ni nekapyan keyew e na-meh ni silber. Ey wada edum pay ni nekapyan dios niya ephod. Hipa pehding tayu.” ¹⁵ Himmegep idad baley Mikah et mekihumangan ida etan ni helag Levi ni kamekihha-ad diman. ¹⁶ Yadda etan enem ni gatut ni sindalun helag Dan ey ida kaman-eh-ehneng etan di heggeppan di bebley. ¹⁷ Himmegep ida etan liman an nansiim di bawang ni baley ni daka pandeyyawawi et da alen ida etan dios ni na-meh ni silber et yadda pay edum ni nekapyan dios et ya etan ephod ni kaussalan padi. Ey ya etan padi ey kamekieh-

ehneng ida etan ni enem ni gatut ni sindalud heggeppan.

¹⁸ Inang-ang etan ni padin helag Levi e kapanelladda etan ni liman tuu humman idan dios et kantun hi-gaday “Hipa yuka pan-ippahding?”

¹⁹ Nem kandan hi-gatuy “I-ineng ka! Pakilaw ka kuman hi-gami et hi-gam pampeddi mi niya hi-gam pankonsihal mi et beken ni hakey ni familyah ni ebuh hu pansilbian mu nem yad hakey ni helag Israel.” ²⁰ Immamleng etan padi et makilaw ni hi-gada e inla tudda etan dios ni na-meh ni silber, yadda etan edum ni dios et ya etan ephod.

²¹ Et pamenguluddan nunman ni helag Dan hu u-ungnga da, yadda animal da niyadda ngunut da. ²² Neidaddawwidda etan di baley Mikah ey inemung Mikah ida bimmebley et pedugen dadda. ²³ Dadda kapanha-kupi helag Dan et tekukan dadda. Nanwingidda hu helag Dan et humangen da e kanday “Hipa pinhed mu? Kele mudda inemung eya tuu et dakemi pedugen?”

²⁴ Kan Mikah ey “Imbesik yudda dios ku et ya padik et endi natdaan ni hi-gak ey kanyu ni-nganguy, hipa pinhed ku?”

²⁵ Kan idan helag Dan ey “Heballi i-ineng ka tep entanniy wadan hi-gami hu kabubunget et petteyen kumedek et yadda familyah mu.” ²⁶ Et manglaw ida humman ni helag Dan. Inang-ang nan Mikah e dakel idan peteg e eleg tudda hanapput et mambanggad di baley da.

²⁷ Limmaw ida helag Dan di Lais e ingkuyug da etan padi ey inla dadda la etan tutu-u et hegpen da humman ni bebley e melinggep ida

nambebley diman. Pintey dan emin hu tutu-udman et bahbahen da etan bebley. ²⁸ Endi memaddang idan bimmebley tep neidawwi hu Sidon ey endi edum ni bebley ni umbaddang ni hi-gada tep endi nekidagyuman da. Huyyan bebley ey wadad nedeklan ni neihnup di Bet Rehob. Inyayyaggud idan helag Dan humman bebley et mambebley idadman. ²⁹ Nginadnan dan Bebley Dan e ngadan ni apu da e u-ungngan Jacob nem Lais la ni ngadan tu. ³⁰ Inha-ad idan helag Dan etan dios dan kinapyan tuu et daydayawen da et putuken da hi Jonathan e u-ungngan Gerson e inap-apun Moses ni padi da. Huyyan pamilyah hu padiddan helag Dan ingganah ni nedegyunan dad bebley da. ³¹ Humman idan dios Mikah hu dinaydayaw idan helag Dan ni dios da eman ni wada etan Tabernacle Apu Dios di Siloh.

19

¹ Yan nunman ni tsimpuh ey endi patul ni Israel. Wada etan helag Levi ni nambebley di edawwin bebley di duntuduntug di Ephraim. Hakey ni aggew ey in-anemut tu hu hakey ni biin iBethlehen et i-dum tun ahwa tu. ² Nem hiniyan etan ni bii et mambangngad di baley ametud Bethlehem. Nelabah hu epat ni bulan ³ ey ninemnem etan ni lakin unnuden hu ahwatu. Ineyagan tu hakey ni bega-en tu ey immalan dewwan kebayyu et lumaw idad Bethlehem ni an mengewwit ni ahwatu. Dimmateng di baley ni aman ahwatu ey kayyaggud hu impan-apnga tun hi-gatu. ⁴ Impapilit nunman ni aman biin manha-ad ida nidman et mandeyan tellun aggew

et mekikkikkan ey nekiinnu-innum diman. ⁵ Yan meikka-pat ni aggew ey bimmangun ni dagah et umgah nem kan etan ni aman bii ey “Pangan kayu ni et wada i-e-let yu lad dalan.”

⁶ Et mangan ida et mengi-innum ida. Entanniy kan aman etan ni biiy, “Pandeya ka kuma et man-an-anla itsu.”

⁷ Immehneng etan lakin umlaw nem kapepipilit ni aman etan ni bii e mandeya et mandeyan nunman ni hileng. ⁸ Kakkabbuhhan nunman ni meikkelliman aggew ey bimmangun mewan ni dagah et umgah ey kan mewan etan ni aman biiy “Pangan kayu ni et han kayu lumaw ni hambatanganan.” Et makikan mewan law etan laki.

⁹ Yan immegahan etan ni laki et ya etan imbilang tun ahwa tu et ya etan bega-en ey kan mewan nan ama etan ni bii ey “Heballi mandeya itsu tep anggegannu law ey mehileng. Panha-ad kayun nunyan hileng et man-an-anla itsu et han kayu humelaman ni kabbuhhan.”

¹⁰ Nem pinhed tu-wa anhan law etan ni lakin um-anemut et manglaw ida e ingkuyug tu etan biin imbilang tun ahwa tu ey impangkarga tudda etan dewwan kebayyu. Nampalaw idad appit ni Jebus e Jerusalem ngadan tun nunya. ¹¹ Ida kamenetteng diman ey kamangkehilleng et kan etan ni bega-en tuy “Kamangkehilleng law. Attu ew et mandeya itsud Jebus ni nunyan hileng?”

¹² Nem kan etan ni laki ey “Beken di deya pandeyaan tayu tep beken tayun kebebleyan ida tuudya. Endi hu helag Israel ni nambebley di deya. Medeggah itsud Gibeah. ¹³ Umlaw

itsud Gibeah winu Ramah et yadman tayu pandeyaan.” ¹⁴ Nanglaw ida et kamangkelinnug aggew ey dimmateng idad Gibeah di Benjamin. ¹⁵ Nanda-guh idadman et ida menang-ang ni keuggipan da. Limmaw ida etan di kakeemmun-gin tuudman nem endi, anin hakey ew ngun nengayag ni hi-gadan da pekidyaa da.

¹⁶ Nunman ni hileng ey wada hu hakey ni nea-amma nehilngan ni nalpud payew tu e iEpraim nem nekibebley diman Gibeah e bebley idan helag Benjamin. ¹⁷ Inang-ang tu etan helag Levi et yadda edum tu ey kantuy “Attu lawwan yu? Attu nalpuan yu?”

¹⁸ Kan etan ni laki ey “Nalpu kamid Bethlehem di Judah ey um-anemut kami law di duntuduntug ni bebley mid Epraim. Nem umlaw kami nid baley APU DIOS. Nem nehilngan kamidya ey endi kaum-ayag ni peki-uggipan mi. ¹⁹ Wada dagemin kennen ni kebayyu mi et ya kennen mi niya innumen mi. Wadan emin mahapul mi.”

²⁰ Kan nunman ni nea-amma ey “Itsuy di baley ku et yadman yu kaugipan. Iddawtan dakeyun mahapul yu. Entan kaugip deya.” ²¹ Et makilaw idan hi-gatu et idwatan tudda kebayyu tun kennen da et ulahan tu heli da et idaddan tu kennen da niya innumen da.

²² Ida kaman-ap-apnga ey wadadda immalin nabngang ni tuun linikweh da etan baley et daka pampagpaga habyen ey kanda etan ni nea-amma “Pa-hep mu etan mangilim ni laki et iulig mi!”

²³ Immehep etan nea-amma et kantun hi-gaday “Agik ida, entan anhan tu ipahding hu lawah.

Anggeba-ing ni peteg huttan ni yu pehding eyan mangilik. ²⁴ Anin ew kattedg pe-hep ku eya u-ungngak ni endi ahwa tu et ya eya ahwa eyan laki et ipahding yu hu pinhed yun hi-gada nemet eleg yu ipahding hu lawah eyan mangilik tep anggeba-ing.” ²⁵ Nem kahing ida etan tutu-u. Et itulud law etan ni helag Levi etan ahwa tud dallin. Et piliten dan in-ulig e nanhinhinullul ida etan tuu ingganah ni kamangkewa-wa et han da ibukyat.

²⁶ Yan nunman ni kamangkewa-wa ey nam-banggad etan bii etan di baley ni nanda-guhan dan nandeyaan ni ahwa tu et manlukbub etan di habyen et mena-yun diman ingganah ni kawwal-wal. ²⁷ Imbeghul etan ni laki hu habyen et an megewwid ey immen etan ahwa tun nanheku-bu e neihaklay ngamay tud habyen. ²⁸ Kan etan ni laki ey “Bangun ka et lumaw itsu law.” Nem eleg umhumang etan bii tep netey. Lina-kay law etan ni laki etan ahwa tu et itakkay tud kebayyu tu et ienamut da. ²⁹ Dimmateng etan lakid baley tu et genedgeden tun hampulun dewwa hu annel nunman ni ahwa tu et palaw tu hanhakkey idan hampulut dewwan helag Israel. ³⁰ Emin ida nenang-ang nunman ey kanday “Yan nunyan ebuh hu wada tayu inang-ang niya tayu dingngel ni henin nunyan neipahding neipalpu eman ni nalpuan idan helag Israel di Egypt. Nemnem tayu hedin hipa pehding tayu kaw pakdag tayu ang-ang?”

20

¹ Emin ida helag Israel meippalpu Dan di

appit ni north ingganah di Beersheba di appit ni south ey neamung idad Mispah di hinanggan APU DIOS. ² Nekiemung ida kamengipappangngulun helag Israel anin idan etan ni epat ni gatut ni libun sindalun nandaddan diman. ³ Entanni ey dingngel idan helag Benjamin e neamung ida helag Israel di Mispah.

Minahmahan idan helag Israel hedin inna-nu tun an meipahding humman.

⁴ Kan etan ni lakin helag Levi ey “Limmaw kami etan ni biin imbilang kun ahwak di Gibeah e bebley ni helag Benjamin ni mandedyadman.

⁵ Nem yan nunman ni hileng ey immalidda lalakkid man e bebley et likwehen da etan baley ni nanda-guhan mi e pinhed da-ak ni petteyen. Nem ya ahwak hu inla da et piliten dan in-ulig e nanhuhullulan da ingganah netey. ⁶ In-anemut ku annel tu et tenegtegek e impanhampuluk ni dewa et i-peng kun impalaw idan hampulut dewwan pewen ni helag Israel gapuh nunyan lawah ni peteg ey anggeba-ing ni neipahding.

⁷ Yan nunya ey panhuhummanganan tayun helag Israel hedin hipa pehding tayu.”

⁸ Immehneng ida emin etan tutu-un neamung et kanday “Endin hi-gatsu hu um-anemut.

⁹ Heninnuy pehding tayu. Ibbubunut tayu hedin hipa mengubbat ni Gibeah. ¹⁰ Ya meikkep-

pulun tutu-un helag Israel hu nengamung ni mengippaptek ni kennen idan sindalu ey hi-gatsun edum hu an mengibleh ni impahding idan iGibeah ni anggeba-ing ni peteg eyad bebley tayud Israel.” ¹¹ Et meikahhakey ida sindalun helag Israel ni an mengubbat ni Gibeah.

¹² Nenu-dak ida helag Israel et da ehelen ni helag Benjamin e kanday “Neihallan peteg hu impahding yu. ¹³ I-li yun hi-gami etan ida lawah ni tuun nengipahding nunya et pateyen midda, ma-lat mepappeg huuyan lawah ni neipahding eyad Israel.” Nem kahing ida helag Benjamin. ¹⁴ Neamung ida kumedek helag Benjamin di Gibeah e nalpuddad nampambebleyan da, et mandaddan idan mekiggubbat ni nunman idan edum dan helag Israel. ¹⁵ Immalidda hu dewampulut enem ni libun sindalun nan-almas ni ispada, et mei-dum ida etan di pitun gatut ni sindalud Gibeah. ¹⁶ Wadadda pitun gatut ni newillin sindalun Benjamin ey nelaing ni manlastik et anin ni puntaen da hakey ni bewek et eleg meihhalla. ¹⁷ Inemung ni edum dan helag Israel hu epat ni gatut ni libun nelaing ni sindalu e eleg pay maibilang ida sindalun helag Benjamin.

¹⁸ Eleg ida ni umgah ni an mekiggubbat ey minahmahan dan Apu Dios ni nandayawan dan hi-gatud Bethel e kanday “Hipan hi-gamin helag Israel hu memengngulun an mengubbat idan helag Benjamin?” Kan APU DIOS ey “Ya helag Judah hu memengngulu.”

¹⁹ Himmaleman ida helag Israel ni newa-waan tu et ida mangkampud neihnup di Gibeah. ²⁰⁻²¹ Ida kamenetteng di Gibeah ey neukat idalli helag Benjamin et patyen da dewampulut dewwan libun helag Israel ni nunman ni aggew. ²² Nem impekedhel idan helag Israel hu nemnem da et ida mewan meipustuh etan di

nanggubatan da eman ni nemangulun aggew. ²³ Limmaw ida nid Bethel ni an nampehemmehemmek nan APU DIOS ingganah ni nehilngan tu et mahmahan dan hi-gatu e kanday “Kaw umlaw kami mewan et midda gubaten hu helag Benjamin e edum ni helag Israel?” Ey kan APU DIOS ey “Em, elaw kayu et yudda gubaten.”

²⁴ Et lumaw ida mewan ni an mengubbat ni helag Benjamin. ²⁵ Nem neukat idalli mewan hu helag Benjamin et pateyen da hu hampulun walun libun edum dan helag Israel ni nampanispadah. ²⁶ Limmaw ida mewan hu helag Israel di Bethel et ida mampehemmehemmek nan APU DIOS et mantepel ida e eleg ida mangan ingganah nehilng. In-appitan da hi APU DIOS ni kagihheba niya nan-appit idan pekiddagyuman. ²⁷ Minahmahan da mewan nan APU DIOS, hedin hipa pehding da. Yan nunman ni tsimpuh ey ya Bethel hu Kaban Apu Dios ²⁸ e hi Pinehas e u-ungngan Eleasar e u-ungngan Aaron hu kamengippaptek e kanday “Kaw umlaw kami pay et midda gubaten hu edum min helag Benjamin winu issiked mi law?”

Himumang hi APU DIOS et kantuy “Elaw kayu tep pengapput dakeyun kabbughan.”

²⁹ Et ida mambetak hu sindalun helag Israel di nanlinikweh di Gibeah. ³⁰ Yan meikkatlun aggew ey ida neamung etan di nanggubatan da heni lan impahding da. ³¹ Neukat idalli helag Benjamin e netapangan ida etan di a-allaw ni bebley et patyen da hu telumpulun helag Israel etan di keltad ni nanggubatan dad Bethel et yad Gibeah. ³² Ey ida kamantetekkek hu helag

Benjamin e kanday “Tayudda mewan kapan-apputa heni lan nunman!”

Nem implanuh ida ngu dedan ni sindalun helag Israel e himbebbessikan da et meipdug ida helag Benjamin ma-lat meidaddawwid da etan di bebley da. ³³ Hini-yan idan edum ni helag Israel hu nampustuhan da et ida mampustuh di Baal Tamar. Entanniy neukat ida hu nantalun edum dan nambetak etan di appit ni kakelin-nugin aggew di Gibeah, ³⁴ et gubaten dadda helag Benjamin di beneggan da. Ey hampulun libun nekallaing ni sindalun helag Israel hu nengubat idan helag Benjamin di hinangga da. Nemahhig humman ni nanggugubatan da ey eleg amtaddan helag Benjamin e ida kamangkeapput. ³⁵ Binaddangan idan APU DIOS hu helag Israel et apputen dadda helag Benjamin e edum dan helag Israel. Dewampulut liman libu et hang-gatut hu pintey idan helag Israel etan idan helag Benjamin nunman ni aggew. ³⁶ Ey yan nunman law hu nenang-angan ida law ni helag Benjamin e neapput ida.

Hedin yadda etan nemangulun grupuh ni sindalun Israel ey imbabbanggad da ni ma-lat wada inna-nuddan edum dan sindalun nambetak ni nantalud neihnup di Gibeah ni meukkat ni mekiggubbat. ³⁷ Et maukat ida humman ni nantalun sindalu et humgep idad etan di bebley. Et pampatyen da emin hu tuudman. ³⁸ Nan-uungbal ida dedan etan ida nambetak ni sindalu et yadda edum dan sindalu e lelgaben da etan bebley et mampeahpat hu mahdel ni ahuk ³⁹ et pengi-immatunan idan edum dan mambangn-

gad ida et dadda hanggaen hu helag Benjamin. Yan nunman nemateyan idan helag Benjamin ni telumpulun sindalun edum dan helag Israel et mantetekkuk ida e kanday “Tayudda mewan kapan-apputadda heni lan nunman!” ⁴⁰ Nem entanniy inang-ang da ey kaman-aahuk hu bebley da. ⁴¹ Nanligguh ida dama law helag Israel et gubbaten dadda helag Benjamin. Ey nemahhig takut idan helag Benjamin tep inamta da law e meka-apput ida. ⁴² Namsik idad desert nem nampedug idan sindalun helag Israel et pampatyen dadda. ⁴³ Hinelikub dadda helag Benjamin ey nampedug da edum ni bimmesik et ha-kupen daddad appit ni kasimmilin aggew di Gibeah. ⁴⁴ Hampulut walun libu hu kelalla-ingan ni sindalun Benjamin ni netey nunman ni aggew ni nanggubatan da. ⁴⁵ Yadda etan mategun natdaan man namsik ida et mampalaw idad eleg mebebleyid Batun Rimmon. Nem pintey idan helag Israel hu liman libun hi-gadad dalan. Intuluy dan pindug ida et patyen da hu dewwan libu etan di neihnup di Gidom. ⁴⁶ Ya nga-mut tun emin hu netey nunman ni aggew ey dewampulut liman libun netuled ni sindalun helag Benjamin.

⁴⁷ Enem ni gatut ni lalakkin helag Benjamin ni ebuh hu natdaan. Bimmesik idad Batun Rimmon etan di eleg mebebleyi et manha-ad idadman ni epat ni bulan. ⁴⁸ Nambanggad ida helag Israel di kebebbley di Benjamin et pateyen dan emin hu mategu, lalakki, bibi-i, kaungaunga niyadda animal. Ey linggab dadda bebley.

21

¹ Insapatah idan helag Israel ni neamungan dad Mispah e eleg da peahwa hu bibi-in u-ungngaddan lalakkin helag Benjamin. ² Limmaw idad Bethel di kad-an Apu Dios et manyuyyud-dung idadman ingganah nehileng e mannan-nangngih ida ey pan-e-leten da dasal da e kanday ³ “APU DIOS e Dios ni Israel, kele an neipahding huyya? Yan nunya ey neendi law hu hakey ni hi-gamin helag Israel?”

⁴ Newa-wa et mengapyaddan pan-appitan dad-man et man-appit ida et hamulen da ey nan-appit idan megihheb. ⁵ Kanday “Kaw wadan hi-gatsun helag Israel hu eleg umli eman ni neamungan tayud kad-an APU DIOS di Mispah?” Tep insap-atah da dedan ni nunman ni neamungan da e hedin wada eleg meki-emmung man petteyey da. ⁶ Et-eteng hu lemyung idan helag Israel gapun neipahding idan helag Benjamin e kanday “Yan nunyay innang ni meendi hu hakey ni pewen ni agi tayun helag Israel. ⁷ Ettu na-mu law tayu pengellaan ni bibi-in i-ahwaddan natdaan ni lalakkin helag Benjamin tep ay insapatah tayun APU DIOS e eleg tayu peahwa hu u-ungnga tayun bibi-in hi-gada?”

⁸ Minahmahan da hedin wada helag Israel ni eleg makiemung di Mispah ey neamtaan da e endi an nekiemung idan iJabes di Gilead. ⁹ Tep yan nambilangan daddan tutu-u ey endi hu nalpud Jabes di Gilead. ¹⁰ Et itu-dak da hampulut dewwan libun sindalu et da patyen emin hu tutu-udman anin idan bibi-i niya gegellang. ¹¹ Kanday “Patey yun emin hu lalakki niya bibi-in in-ulig ni

laki.” ¹² Entanniy wada himmak dadman ni epat ni gatut ni bibi-in endi ahwa da ey eleg ni iulig ni hipan laki et ilaw daddad Siloh di Kanaan.

¹³ Nenu-dak idan an mengippeamtaddan helag Benjamin ni wadad Batun Rimmon e negibbuh law hu gubat. ¹⁴ Et mambanggad ida helag Benjamin di bebley da et idwat idan helag Israel ni hi-gada etan ida bibi-in iJabes ni eleg da patyen, nem kulang ida humman ni bibi-i. ¹⁵ Da kahehhemekadda helag Benjamin tep in-abulut APU DIOS ni meippahding humman ni gubat et meendi kumedek hu hakey ni hi-gadan helag Israel. ¹⁶ Et humman hu kan idan kamengipappangngulun helag Israel ey “Attu tayu penemmakan ni peahwa tayuddan natdaan ni lalakkin helag Benjamin ey netey idan emin hu bibi-in edum dan helag Benjamin? ¹⁷ Mahapul ni mehlag ida et eleg meendi hu hakey ni helag Israel. ¹⁸ Nem eleg mabalin ni i-ahwa da hu u-ungnga tayun bibi-i tep insapatah tayu e meiddutan hu tuun mengi-ebbulut e peahwa tu u-ungngatun biid helag Benjamin.”

¹⁹ Entanniy ninemnem da e anggegannuy medettengan etan katootoon ni piyestah APU DIOS di Siloh. (Ya Siloh man wadad north ni Bethel, south ni Lebonah ey east ni keltad ni nambattanan ni Bethel et ya Sekem.) ²⁰ Sinugun dadda helag Benjamin e kanday “Kayu pantalud legunta da ²¹ ey pan-ang-ang-ang kayu et hedini neukat ida etan iSiloh ni bibi-in an meneyyaw man impapuut yun an immiguyud ni i-anemut yu ma-lat iahwa. ²² Et hedini um-alidda a-ammed da ey agi dan lalakkin an manlillih, kammin hi-

gaday 'Entan anhan tu bangngad ida u-ungnga yu et ahwaen idan helag Benjamin tep kulang hu himmak dan biid Jabes tep binahbah mi humman ni bebley. Awasi yu anhan. Eleg kayu mambenhul etan di insapatah yu tep eleg yu igeb-at ni indawat ida u-ungnga yun ahwaen idan helag Benjamin.' "

²³ Inu-unnud idan helag Benjamin et pahding da humman. Imbesik dadda etan bibi-in iSiloh et ienamut daddad bebley da. Inyayyaggud da hu bebley da et mambebiley idadman. ²⁴ Negibbuh humman et mampangenamut ida helag Israel e wada hakey ni pamilyah niya pewen ey immanemut di baley tu.

²⁵ Yan nunman ni tsimpuh ey endi patul di Israel et wada hakey ey impahding tu hu hipan kayyaggud di tuka pannemnem.

Ya ehel apu Dios
Kallahan, Keley-i: Ya ehel apu Dios Bible

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Antipolo Ifugao

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

3593303a-80c2-56e4-90b2-f4bfea2fd2a6